

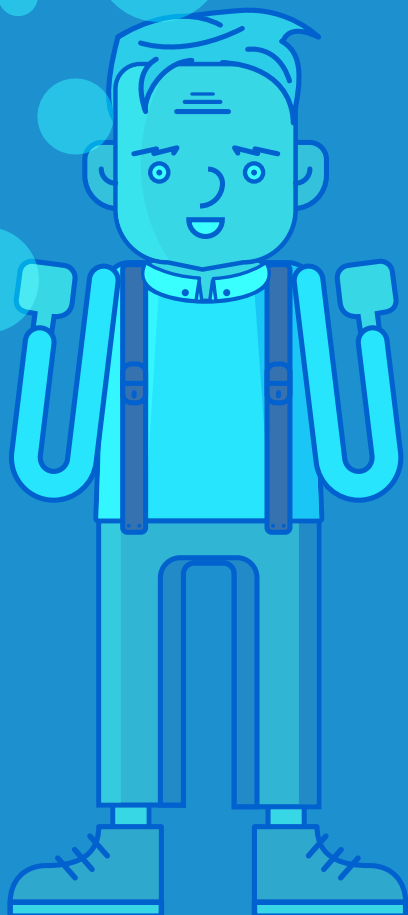
2017 VERKSAMHETSBERÄTTELSE OCH ÅRSREDOVISNING

SRF
SENIORERNA
SI

SPF SENIORERNA

SPF Seniorerna är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation för seniorer. Vi finns runt om i landet och har cirka 265 000 medlemmar fördelade på drygt 800 föreningar och 27 distrikt. Prioriterade frågor är: Äldres ekonomi, hälsa och omsorg, boende, inflytande och rätt att arbeta. Läs mer på spfseniorerna.se

**Tillsammans i
förbundet,
distrikten och
föreningarna
ska vi vara
seniorernas röst.
Tillsammans är
vi starkare.**

Förbundsordföranden har ordet!

Det främsta skälet till att jag tackade ja till uppdraget som SPF Seniorernas förbundsordförande är möjligheten att arbeta för människors lika värde och att vi ska kunna leva fria hela livet. I tider av omprioriteringar och snabba förändringar kan ett samhälle lätt hamna i att klassificera människors värde och en viktig demokratisk överenskommelse att aldrig förhandla om att människovärdet ska komma på skam. Då är det särskilt viktigt med ideella organisationer som sätter individen i centrum och står upp för mänskliga rättigheter och friheter. SPF Seniorerna är ett av Sveriges största förbund – och den kraften ska vi använda.

På kongressen i juni 2017 uppmanade socialminister Annika Strandhäll oss att fortsätta vara en blåslampa på politikerna och det har vi tagit fasta på. Förbundet har fortsatt att jobba för att få bort skillnaden i skatt mellan pensionärer och löntagare och vi har kommit en bit på väg. Men vi ger oss inte förrän hela skillnaden i skatt har tagits bort. SPF Seniorerna har också fortsatt att kraftfullt driva på för att förändra pensionssystemet. Det är dags att Sveriges pensionärer får pensioner som det går att leva på.

En annan fråga som jag brinner för och som förbundet jobbar hårt med är att motverka fördomar och diskriminering av äldre. Äldres behov förhandlas ofta bort och därmed kränks vår värdighet, vilket är helt oacceptabelt i en demokrati där alla människors lika värde ska vara en ledstjärna. Dessvärre kan vi konstatera en tilltagande ålderism i samhället. SPF Seniorerna har under verksamhetsåret lyft frågan om hur äldre får stå tillbaka i sjukvården på ett orättvist sätt. Att kvinnor som fyllt 75 år utesluts från mammografi och att kvinnor som fyllt 65 inte kallas till test för livmoderhalscancer är ren och skär diskriminering. Rättigheterna inom socialtjänsten måste stärkas, personer över 65 år ska ha rätt till goda levnadsvillkor.

När förbundet under verksamhetsåret gjorde sin Seniorpanelundersökning inför valet 2018 blev

resultatet att äldreomsorgen, pensionerna och sjukvården hamnade i topp bland medlemmarna. Även bostadsfrågan ses som oerhört viktig. Under hösten har vi därför arbetat fram förbundets valplattform som vi utgår ifrån i vårt valrörelsearbete. Ett tryggt liv som senior är vårt huvudbudskap. För att vi ska få ett tryggt seniorliv krävs trygg ekonomi, tryggt boende och trygg vård och omsorg.

Detta ska vi se till att inga politiker glömmer – vi är två miljoner röstberättigade seniorer som kommer att göra våra röster hörda i valet.

Seniorer är sorgligt underrepresenterade i politiska församlingar – särskilt i riksdagen. Vi är en outnyttjad kraft och vår erfarenhet borde tas tillvara bättre av de politiska partierna. Endast 2,6 procent av de som valdes in i Sveriges riksdag vid valet 2014 var 65 år eller äldre. Förbundet genomförde därför under året kampanjen Fler seniorer i riksdagen, där vi debatterade frågan om underrepresentationen av seniorer i politiska församlingar. Vi kommer också i valrörelsen att uppmana till att kryssa en senior. När resultaten räknas på valnatten 2018 vill vi se att fler seniorer tar plats i våra beslutande församlingar.

Till sist vill jag framföra mitt varmaste tack till alla medlemmar, förtroendevalda, distrikt och föreningar som gett mig förtroendet att få vara förbundsordförande i Sveriges mest engagerande seniororganisation. Ett stort tack vill jag också rikta till all personal och sakkunniga för era fantastiska arbetsinsatser under året. Vi har alla bidragit till vårt gemensamma uppdrag: att förbättra livet för Sveriges seniorer.

Eva Eriksson
Förbundsordförande SPF Seniorerna

Innehåll

Händelser 2017	8
----------------------	---

Vi-anda och identitet

Förbundsmästerskapen.....	10
Lansering av SPF Seniorernas föreningsguide!	11
Centrala konferenser	11
SPF Seniorerna Direkt	12

Rekrytera och behålla

Medlemsrekrytering	15
Medlemsstatistik.....	15
Värva en vän – få en Sverigelott.....	16
Telemarketing obetalda medlemmar.....	16
Mässor.....	16
Medlemsförmåner	17
Goda Vänner	17

Påverkan och inflytande

Utmaning! Klarar sig politikerna på pensionen.....	19
Uppvaktningar.....	19
Kongress i Gävle	20
Pensionärsråd	24
Inför valet 2018	24
Folder om seniorpolitik	24
Seniorpanelen	24
Almedalsveckan	25
Koll på läkemedel.....	25
Sakkunnigas arbete.....	26
Pensioner och skatter 2017	26
Rapporter	27

Synas och höras

Profil och annonsering.....	29
Mediegenomslag.....	29
Seniorpodden.....	29
Medlemsregister och hemsidor	30
Sociala medier: Facebook, Twitter och blogg	31

Ett medlemsmagasin för dagens seniorer

Förändringar under året	32
Något om innehållet.....	33
Årets senior	33

Medarbetare

Medarbetare på förbundskansliet.....	34
SPF Seniorernas sakkunniga.....	35
Förbundsstyrelsen.....	36
Förbundsstyrelsens grupper.....	37

Besvarade remisser

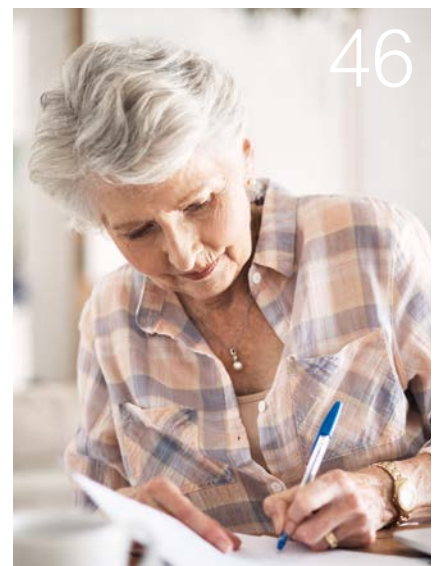
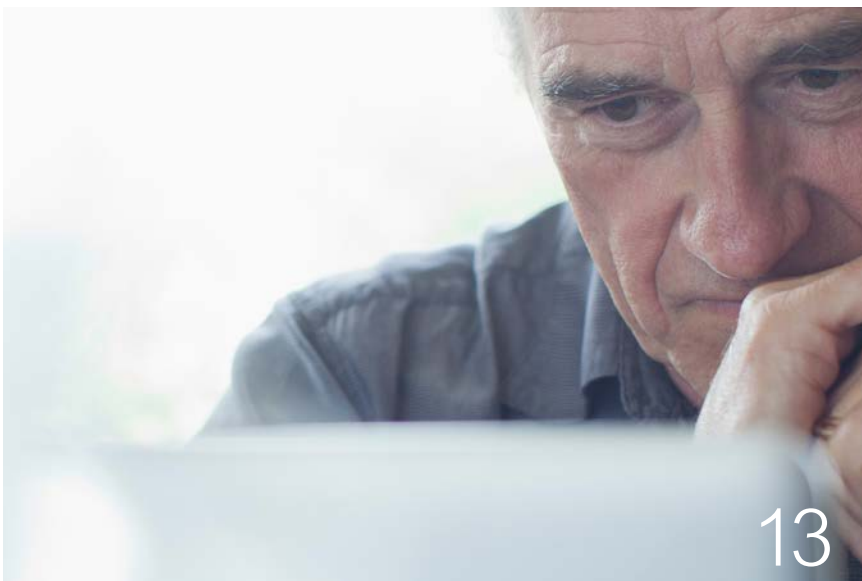
Yttranden under 2017	39
Medverkan externt.....	41

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse	46
Resultat och ställning	53
Resultaträkning	54
Balansräkning.....	55
Noter, tilläggsupplysningar	57

2017

6

2017 var ett rekordår!

Det gånga året var ett spännande år för SPF Seniorerna och speciellt för mig som generalsekreterare. På kongressen avtackade vi Christina Rogestam efter tre år som förbundsordförande, och Eva Eriksson valdes som ny förbundsordförande. Eva är ett bra val för organisationen och jag ser mycket fram emot att samarbeta med henne de kommande åren.

SPF Seniorerna har under 2017 slagit rekord i antal möten med politiker. Vi har träffat statsminister Stefan Löfven och många av regeringens fackministrar. Vi har haft möten både i riksdagen och på förbundskansliet med partiledare och riksdagsledamöter. Vi har sedan många år ett gott samarbete med myndigheter och andra organisationer, vilket har fortsatt under året.

Förbundet har även tillsammans med distrikten besökt sex olika partikongresser för att prata direkt med partiernas företrädare i regioner, landsting och kommuner om seniorrepresentationen och aktuella politiska frågor.

SPF Seniorernas intensiva arbete att profilera organisationen i massmedia har också resulterat i att vi återigen har slagit rekord i att synas 2017. När vi mäter vår synlighet i massmedia så har vi aldrig upplevt att SPF Seniorerna har varit så efterfrågade som just nu. Både avgående och tillträdande

förbundsordföranden har varit med i nästan alla större nyhetsmedia och många av de mindre.

Allt har inte varit bra utan det nya medlemsregistret och hemsidan har ställt till stora problem för organisationen på alla nivåer. Vi har haft många och långa samtal med leverantören om vår frustration och besvikelse och vid flertalet gånger bett organisationen om ursäkt för fel och brister.

SPF Seniorerna är en unik organisation i Sverige. Med cirka 265 000 medlemmar är vi en av Sveriges största ideella föreningar. Vi har en rik och omfattande verksamhet i landets samtliga delar och ett stort inflytande på politiken. Tusentals engagerade medlemmar satsar varje dag tid och energi på att göra stora insatser för varandra och för alla seniorer i samhället. En insats som är lika beundransvärd som unik i dagens samhälle. Jag vill rikta ett stort och varmt tack till alla medlemmar och anställda som gör detta möjligt. Ni är grunden för vår gemensamma framgång!

Peter Sikström
generalsekreterare

HÄNDELSE 2017

2017:Q1

- Ny rapport om uttagstider för tjänstepensionen.
- Christina Rogestam medverkar i en öppen hearing i riksdagen om kontantservice.
- Möten med partisekreterarna Maria Arnholm (L), Michael Arthursson (C), Tomas Tobé (M) och Amanda Lind (Mp).
- KDs partiledare Ebba Busch Thor besöker kansliet för rundabordssamtal.
- Föreläsningar om äldremåltider genomförs i samarbete med Leif Mannerström och White Guide Senior.

2017:Q2

- Toppolitiker utmanas att klara sig på pensionen en vecka.
- Aftonbladet uppmärksammar förbundets nya siffror om hur pensionerna halkat efter både löneutveckling, livsmedelspriser och hyror.
- Lansering av förbundets nya kommunikationssatsning Seniorpodden.
- Möte med partisekreterare Lena Rådström Baastad (S).
- Förbundets kongress går av stapeln i Gävle, Eva Eriksson väljs till ny förbundsordförande.

2017:Q3

- Äldreforum genomförs i Almedalen med en rad seminarier och evenemang.
- Stor medialt genomslag för förbundets kommentarer till höstbudgeten.
- Eva Eriksson medverkar i Expressen om åldersdiskrimineringen inom vården.
- Förbundet träffar statsminister Stefan Löfven och forskningsminister Helene Hellmark Knutsson för samtal med fokus på att kunskapsnivån om äldre måste höjas.

2017:Q4

- Eva Eriksson medverkar i SRs Plånboken tillsammans med socialminister Annika Strandhäll.
- "Generationslunch" på kansliet med de politiska ungdomsförbunden.
- Avtal sluts med MySafety som ny partner i medlemsförmånsprogrammet.
- Kampanjen "Fler seniorer i riksdagen".

VI-ANDA OCH IDENTITET

Vi har som mål att i hela organisationen se varandra som viktiga delar av en helhet, där alla delar är lika värdefulla och som bygger på en positiv Vi-anda. Det är bara när vi gör saker tillsammans som vi blir starkare och får större genomslag och resultat för våra idéer. Genom ökad dialog mellan förening, distrikt och förbund kommer en fortsatt utveckling att ske.

(Mål och riktlinjer 2015–2017)

Mästerskap för glädje och gemenskap

Som en del i folkhälso- och marknadsföringsarbetet arrangerar SPF Seniorerna rikstäckande förbundsmästerskap. Under 2017 gick mästerskapen i nio grenar. Bordtennis, orientering, boule, golf, mattcurling och bowling arrangerades runt om i landet. Finalen i längdskidor fick tyvärr ställas in på grund av för få anmälda. Lyckligtvis dök en ny gren upp igen, mattcurling.

Förbundsfinaler i frågesporten Hjärnkoll och bridge genomfördes också.

Deltagarantalet varierar från runt 400 deltagare i boulen till ett femtiotal i de mindre grenarna. Deltagarna får genom förbundsmästerskapen möjlighet att börja med en ny sport eller fortsätta med sin favoritsport i ett socialt sammanhang, med inslag av både kultur och fest, på olika platser runt om i Sverige. Mästerskapen främjar glädje, gemenskap och aktivitet hos deltagarna, men också de lokala arrangörerna från föreningen och distrikt som lägger ner både tid, engagemang och hårt arbete. Vi riktar ett stort tack till årets arrangörer.

Förbundsmästerskap 2017:

Längdskidor, 15–16 februari, Östersund, arr. SPF Seniorerna Östersund. *Inställd p.g.a. för få anmälda.*

Mattcurling, 12 april, Ullared, arr. SPF Seniorerna Gällared-Ullared.

Bordtennis, 6–7 maj, Söderhamn, arr. SPF Seniorerna Söderhamn

Orientering, 17–18 augusti, Varberg, arr. SPF Seniorerna Värö-Stråvalla

Golf, 24–25 augusti, Karlstad/Hammarö, arr. SPF Seniorerna Frödinge Karlstad och SPF Seniorerna Hammarö samt Värmlandsdistriktet.

Boule, 26–27 augusti, Vetlanda, arr. SPF Seniorerna Vetlanda

Bowling, 11–12 oktober, Örebro, arr. SPF Seniorerna Glanshammar; Glanshammarbowlarna

SPF Seniorernas Hjärnkoll (Förbundsfinal) 24–26 september, Viking Line, arr. Förbundet

Bridge, (Förbundsfinal), 20–21 november, Viking Line, arr. Förbundet.

Lansering av SPF Seniorernas föreningsguide!

I månadsskiftet januari-februari lanserades den nya handboken SPF Seniorernas föreningsguide. Lanseringen firades bland annat tillsammans med distriktens utbildningsansvariga, personal från SV som är ansvarig för samarbetet med SPF Seniorerna samt SVs förbundsordförande och förbundschef Nina Larsson. Förbundsordförande Christina Rogestam klippte banden vid lanseringen. Guiden ska underlätta för styrelseledamöter och verksamhetsansvariga i föreningen att sätta sig in i vad SPF Seniorerna är och kan göra samt ge tips om hur föreningen kan förvaltas och utvecklas. För att underlätta föreningsarbetet finns till guiden också mallar, checklistor och andra stödmaterial. Föreningsguiden finns att bläddra i på Intranätet och att beställa i webbutiken.

Centrala konferenser

Två DO-konferenser genomfördes under året, en på våren och en på hösten. Här har distriktsordförande, förbundsstyrelsen och kanslipersonal tid att föra en dialog och tid för att fördjupa sig i aktuella ämnen. Vårens konferens förstärktes med ytterligare en person från samtliga distrikt, dagarna fokuserade helt på kongressen, dess innehåll och genomförande. Vår nya föreningsguide delades också ut till samtliga deltagare. Höstens konferens handlade bland annat om vilka frågor som SPF Seniorerna ska prioritera att driva inför valet 2018. Förutom de två konferenserna har dialogen med distriktsordföranden fortsatt en gång i månaden med hjälp av seminarium via webben, så kallade webinarium.

I samband med lanseringen av föreningsguiden genomfördes en gemensam konferens för utbild-

ningsansvariga i distrikten och personal inom SV som är ansvariga regionalt/lokalt för samarbetet med SPF Seniorerna. Under konferensen arbetade vi med hur vi med hjälp av föreningsguiden tillsammans kan utveckla och stötta föreningarna och dess arbete.

I september genomfördes en tvådagarskonferens för nyvalda ledamöter i distrikten.

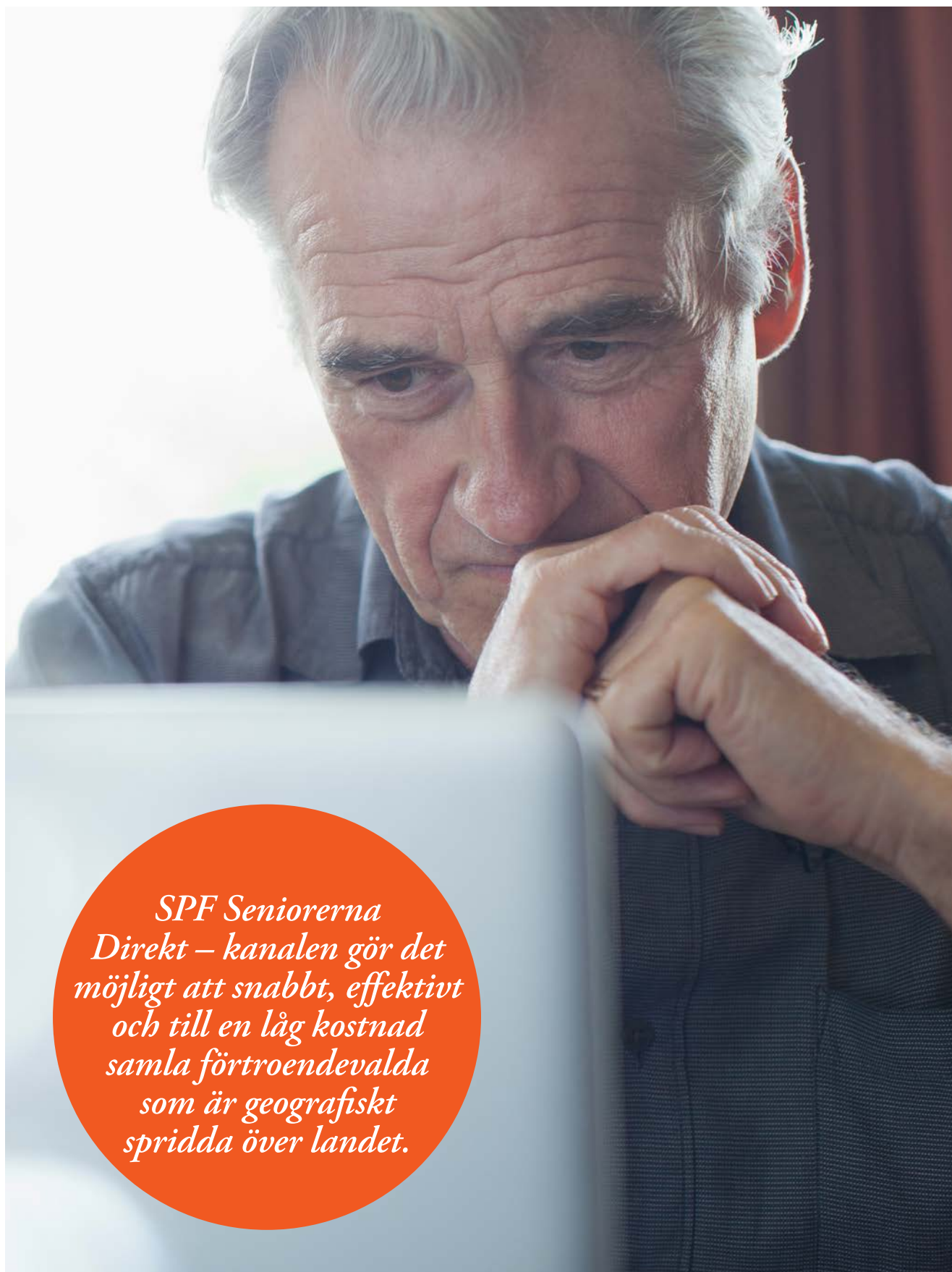
SPF Seniorerna Direkt

Vår egen interna tv-kanal. Här kan vi varva lättsamma program som frågesport med mer seriösa inslag som till exempel aktuell politik. Kanalen möjliggör att vi snabbt, effektivt och till en låg kostnad kan samla förtroendevalda som är geografiskt spridda över landet.

Vi använder också kanalen till att webbsända möten för distriktsordföranden och förbunds-

styrelsen. Kanalen används även för att webbsända seminarier ute i landet så kallade webinarier så att föreningar i hela landet kan titta på dem i efterhand. Under 2017 genomfördes fem webbsändningar via SPF Seniorerna Direkt.

*SPF Seniorerna
Direkt – kanalen gör det
möjligt att snabbt, effektivt
och till en låg kostnad
samla förtroendevalda
som är geografiskt
spridda över landet.*

REKRYTERA OCH BEHÅLLA

Nu har fyrmtialisterna nått rätt ålder för att välja det självklara senioralternativet; nästa spännande utmaning är att bli en attraktiv organisation för 50-talisterna som snart också knackar på dörren som blivande medlemmar. En mer intensifierad satsning måste ske för att öka antalet medlemmar och minst lika viktigt är det att behålla de som redan valt att gå med oss. Begrepp som medlemsvård måste bli en naturlig del av föreningsarbetet, likaså att medlemsnytta är ett nyckelord för förbundet. (Mål och riktlinjer 2015-2017)

Medlemsrekrytering

En kontinuerlig nyrekrytering av medlemmar är viktigt av många skäl, inte minst för att säkra tillgången på förtroendevalda. Nya medlemmar bidrar också med nya erfarenheter, idéer och nätverk som kan tillföra en positiv utveckling av föreningens verksamhet. Lika viktigt är att medvetet arbeta för att behålla befintliga medlemmar. Ju större förbundet blir, desto tyngre väger vi som påverkansorganisation och opinionsbildare. Ökad tillväxt leder också till ökade intäkter att använda till bra medlemsverksamhet och att återväxten av förtroendevalda tryggas.

Under 2017 har den svagt nedåtgående medlems-tillväxten från 2016 och 2015 vänt något. Förbundet minskar fortfarande som helhet, men tappet minskar allt mer. Att rekrytera och behålla medlemmar har fortsatt lyfts i olika forum, exempelvis vid deltagande på rekryteringskonferenser hos distrikt som önskat central medverkan. De olika stödmaterial som finns för att underlätta föreningarna arbete med att rekrytera och behålla har kontinuerligt marknadsförts i förbundets olika kanaler under året.

Medlemsstatistik

Under 2017 hade 14 av förbundets 27 distrikt en positiv medlemsutveckling. Bäst lyckades Södra Älvsborgsdistriktet som ökade 1,47 % tätt följt av Daladistriktet med 1,44 %, och Sörmlandsdistriktet som landade på 1,33 % tillväxt.

Förbundet som helhet hade 263 870 medlemmar den sista december, en förändring på -0,23 % vilket motsvarar ett tapp på totalt 613 medlemmar jämfört med årets början. Detta inkluderar även avlidna medlemmar.

Nya medlemmar bidrar också med nya erfarenheter, idéer och nätverk som kan tillföra en positiv utveckling.

Värva en vän – få en Sverigelott

Under 2017 har förbundet fortsatt att premiera befintliga medlemmar som värvat en ny medlem med en Sverigelott vilket har varit uppskattat. Totalt har cirka 1 000 lotter skickats ut. Förbundet har marknadsfört aktiviteten löpande i lämpliga kanaler såsom Senioren och Seniorbladet.

Telemarketing obetalda medlemmar

Under november genomfördes telemarketing till medlemmar tillhörande föreningar med central uppbörd, som valt att teckna gruppförsäkringen hos Skandia och som ännu inte betalat medlemsavgiften för 2017. Medlemmarna informerades om att de riskerade att förlora sin försäkring om de avregistrerades på grund av utebliven betalning. Totalt identifierades 636 medlemmar som uppfyllde villkoren för att bli kontaktade. Över hälften, 57 %, svarade att de ville kvarstå som medlemmar medan 11 % ville avsluta sitt medlemskap. Övriga 32 % gick tyvärr inte att nå.

Mässor

Liksom tidigare år delade förbundet ut ett bidrag till distrikten för att delta i mässor eller liknande arrangemang. 16 distrikt ansökte om bidrag för totalt 37 mässor över hela landet. Vissa sträckte sig över flera dagar och lockade publik från hela landet medan andra var mer lokala arrangemang. Exempelvis deltog SPF Seniorerna vid Senormässan i Stockholm, Göteborg och Malmö, Elmia Husvagn i Jönköping, Bok och biblioteksmässan i Göteborg, 60+ i Uppsala, Falun och Västerås, Stora Nolia i Piteå och ett flertal event arrangerade av News55.

Såväl distrikt som föreningar genomför också ett stort antal arrangemang helt på egen hand utan att ansöka om mässbidrag. Vi vet därför att det totala antalet arrangemang där SPF Seniorerna deltagit är långt fler än de 37 som distrikten beviljats bidrag till. Det centrala mässmaterialet har blivit allt mer populärt vilket lett till en del ibland krockat för vissa bokningar. Lagret har därför kompletterats med fler enheter för att så många som möjligt ska kunna använda materialet.

Medlemsnytta

Medlemsförmåner

Under året har samarbetet fortsatt med de partners förbundet har långsiktiga avtal med; If, Skandia, E.ON, Viking Line och Hallon. I början av 2017 tecknades avtal med optikerkedjan KlarSynt som under året erbjudit rabatt på glasögon. I december lanserades ett nytt samarbete med mySafety där förbundets medlemmar kostnadsfritt erbjuds tjänsten ID-skydd Bas som ger ett grundläggande ID-skydd. Även 2017 har medlemmar till ett bra pris fått hjälp med juridiska dokument, exempelvis testamente och gåvobrev, hos Skattebetalarna som en del av förbundets samarbete med dem.

Efter sommaren kompletterades erbjudandet med framtidsfullmakt.

Studieförbundet Vuxenskolan har erbjudit rabatt på sina öppna studiecirkelar.

Samtal har förts med ytterligare ett antal intressanta företag och organisationer vilket förhoppningsvis leder till nya avtal under 2018.

Goda Vänner

Goda Vänner utvecklades till ett digitalt magasin vilket har distribuerats kostnadsfritt via e-post till förbundets medlemmar. Under årets första kvartal hölls tre föreläsningar i Stockholm, Göteborg och Malmö där bland andra Leif Mannerström deltog. SPF Seniorernas medlemmar hade förtur och fick gå kostnadsfritt på dessa föreläsningar.

Leif Mannerström var en av de som deltog vid årets föreläsningar i Stockholm, Göteborg och Malmö.

18

PÅVERKAN OCH INFLYTANDE

Förbundets påverkansarbete ska fortsätta på olika nivåer, där valfrihet, trygghet, rättvisa och inflytande är våra honnörssord. Vi tar fortsatt striden för rättvis skatt och ett stabilt och väl fungerande pensionssystem. Vi verkar för folkhälsa och en hög kvalitet inom vård och omsorg och vi agerar så att äldre får bättre möjlighet till bra boende. Våra kompetenta och drivna ledamöter i pensionärsråden ska vara aktiva och genom sitt inflytande göra skillnad för de äldre. (Mål och riktlinjer 2015–2017)

Utmaning! Klarar sig politikerna på pensionen

För många av de seniora väljarna är pensionerna en mycket viktig fråga, för sin egen ekonomi och livskvalitets skull men också för sitt val av parti i valen år 2018. Att sätta sig in i hur en vanlig pensionär har det är därför något som bör intressera politiker som gör anspråk på att leda landet. I 2017 års upplaga av SPF Seniorernas politikerutmaning att klara sig en vecka på pensionen deltog Anders W Jonsson (C) gruppleddare riksdagen, Jakob Forssmed (KD) tf partiledare, Johan Forssell (M) vice ordf Socialförsäkringsutskottet och Lotten Sunna socialförsäkringspolitisk talesperson (F!). Övriga partier fick också en inbjudan att delta men valde att inte göra det. De fyra politikerna gjorde av med så gott som alla kronor men sade sig också ha vunnit nya insikter och tankar: det är inte lätt att få pensionen att räcka.

Uppvaktningar

Uppvaktning av beslutsfattare med makt över frågor som har betydelse för seniorer är en viktig aktivitet i arbetet att påverka och ha inflytande. Under året uppvaktade förbundets förtroendevalda, anställda och uppdragstagare flera riksdagsledamöter och statsråd.

Kristdemokraternas partiledare Ebba Busch Thor besökte förbundskansliet för rundabordssamtal om seniorers liv. Tillsammans med andra stora seniororganisationer uppvaktades riksdagsledamöter från de borgerliga partierna i riksdagens socialutskott och socialförsäkringsutskott.

Inom ramen för regeringens pensionärskommitté (S 1991:98) har förbundets representanter regelbundet haft samtal med statsministern, statsråd, statssekreterare och andra regeringsföreträdare. Därutöver har SPF Seniorerna bilateralt uppvaktat regeringen. Bland annat civilminister Ardalan Shekarabi uppvaktades om pensionärsråd, likvärdig vård och digital delaktighet.

”Vi har syns och hörts i media som aldrig förr”

Förbundet har uppvaktat Pensionsmyndigheten, Hjälpmedelsutredningen (S 2015:08) och socialdepartementets utredning om grundskyddet i pensionssystemet.

I slutet av året tog förbundsordförande initiativ till en rad möten för att finna gemensamma beröringspunkter över generationsgränserna. Förbundet mötte därför Unga aktiesparare och Ung privatekonomi samt riksdagspartiers ungdomsförbund.

SPF Seniorerna är också föremål för uppvaktning. Under året uppvaktades förbundet av Svensk sjuköversköterskeförening och Rätten till en värdig död.

Kongress i Gävle

SPF Seniorernas 29:e kongress genomfördes den 13–15 juni i Gävle konserthus. Värddistrikt för kongressen 2017 var SPF Seniorerna Gästrikland som med distriktsordförande Hans Ström i spetsen hade ansträngt sig till det yttersta för att göra hela arrangemanget till en succé. Totalt samlades 123 ombud i Gävle konserthus, inklusive förbundsstyrelsen. Därtill kom förbundskansliets personal och medverkan från flera prominenta gäster, bland dem socialförsäkringsminister Annika Strandhäll och moderaternas partiledare Anna Kinberg Batra.

En digital kongress

Nytt för denna kongress var att den genomfördes helt digitalt med hjälp av läsplattor för såväl motionshantering som personval. En annan nyhet var också de sex dialogforum som ägde rum under kongressens första dag under rubrikerna Vård och omsorg, Stadgar och organisation, Verksamhetsberättelse och bokslut, Mål och riktning samt budget, Pensioner och konsumentpolitik samt Seniorrespekt. Genom dessa dialogforum fick ombuden möjlighet att diskutera och ställa sina frågor för att reda ut eventuella frågetecken innan den formella behandlingen av verksamhetsberättelser, rambudget, motioner och program.

Avgående förbundsordförande Christina Rogestam lyfte i sitt inledningstal hur förbundet har flyttat fram sina positioner under den senaste kongressperioden:

”Vi har placerat SPF Seniorerna i debattens centrum, vi har syns och hörts i media som aldrig förr. Media och allmänheten uppfattar oss som trovärdiga inom äldrepolitiken. Positivt och bra! Varje framgång som SPF Seniorerna haft har ökat efterfrågan på oss. Det har varit både roligt och arbetsamt att rätta till för alla de som vill ha vår uppmärksamhet. Men det har varit värt det, för nu ser vi att SPF Seniorerna tillsammans med våra kollegor har fått seniorfrågorna högt upp på politikernas och samhällets dagordning”.

100 inlämnade motioner

Medlemmar, föreningar och distrikt hade lämnat in totalt 100 motioner som omfattade en rad olika frågeställningar från dödshjälp till skydd för ökade tandvårdskostnader. Nästan en fjärdedel av kongressens samtliga motioner handlade om hälso- och sjukvård och omsorg. Engagemanget för vård- och omsorgsfrågorna var verkligen starkt bland kongressombuden; ingen annan seniorpolitisk fråga debatterades så intensivt under förhandlingarna.

Även förbundsstyrelsens förslag om höjd förbundsavgift ledde till debatt i plenum. Frågan hänköts till beredningsutskottet som föreslog samma höjning som förbundsstyrelsen – 30 kronor om året till totalt 160 kronor. Det blev också en fördjupad diskussion vid frågan om att bevilja ansvarsfrihet för styrelsen. Vid omröstningen ställde sig en tydlig majoritet bakom både avgiftshöjning och ansvarsfrihet.

Förutom att besluta om reviderade stadgar klubbades också tre förbundspolitiska program som utgör rättesnören för SPF Seniorerna i några centrala äldrepolitiska frågor: Vård och omsorg, Seniorrespekt och Konsumentpolitik.

Ny förbundsordförande och nya styrelseledamöter

Kongressen röstade fram en till stora delar ny förbundsstyrelse med åtta nya ledamöter. Eva Eriksson från Tidaholm, tidigare riksdagsledamot, landshövding i Värmland och förste vice ordförande i Folkpartiet Liberalerna, valdes med acklamation. Till förste vice ordförande valdes Richard Olsson, Stockholm och till andre vice ordförande Lena Gustafsson, Göteborg. De övriga styrelseledamöterna blev: Lars-Åke Carlsson, Anders Bergsten, Mona Wilsson, Monica Ulfhielm, Chatrine Pålsson Ahlgren, Ulf Grell, Kjell Hansson, Peter Lindgren, Birgitta Borg och Inga-Lott Thörnell.

”Den främsta anledningen till att ja tackade jag till ordförandenomineringen är att jag har ett livslångt engagemang för människor och levnads-

villkoren i en demokrati, där alla människors lika värde och rätt står högst på dagordningen. Det är oerhört viktigt att vi alla ska ha de bästa möjligheterna att kunna leva fria hela livet”, sa Eva Eriksson i sitt tack- och linjetal.

Den nyvalda förbundsordföranden konstaterade också att förbundet har ett kommande viktigt verksamhetsår framför sig med valrörelsen 2018:

”Tillsammans i förbundet, distrikten och föreningarna ska vi vara seniorernas röst. Tillsammans är vi starkare”.

Som avslut på kongressen lämnades stafettpinnen över till Stockholmsdistriktet som kommer att hålla i värdskapet för SPF

Seniorernas 30:e kongress. Sedan kunde ombuden lämna Gävle och åka hem till sina distrikt och föreningar för att med klubbade kongressbeslut fortsätta göra skillnad för Sveriges seniorer.

*Eva Eriksson,
tidigare riksdagsledamot,
landshövding i Värmland
och förste vice ordförande
i Folkpartiet Liberalerna,
valdes med
acklamation.*

Pensionärsråd

SPF Seniorernas företrädare i kommuners, landstings och regioners pensionärsråd använde sitt inflytande för att förbättra äldres vardag. I januari genomfördes konferensen Pensionärsråd i landsting och regioner. Under konferenserna talade Christina Rogestam, Gösta Bucht och Martin Engman om äldrepolitik i länet och om ett framtida vård- och omsorgspolitiskt program.

Inför valet 2018

I början av året fortsatte mötena med riksdagspartiernas partisekreterare som inleddes i slutet av 2016. Syftet var att framhålla vikten av seniorer på partiernas valsedlar och av äldrepolitik.

Förbundsordförande och medföljande träffade Michael Arthursson (C), Maria Arnholm (L), Tomas Tobé (M), Aron Etzler (V), Amanda Lind (MP) och Lena Rådström Baastad (S).

Under året deltog förbundet och berörda distrikt på Socialdemokraternas och Miljöpartiets kongresser, Centerpartiets partistämma, Moderaternas arbetsstämma, Kristdemokraternas riksting och Liberalernas landsmöte. Där beslutades den politiska inriktningen för valet och under den kommande mandatperioden. Förbundet var på plats med monter för att påverka och följa debatt och beslut, samt för att underhålla och bygga relationer till beslutsfattare och opinionsbildare. Till kongressturnén togs fram en folder Våra seniorpolitiska frågor och en Seniorquiz skraddarsydd för varje parti.

Under hösten inleddes kampanjen *Fler seniorer i riksdagen* i syfte att upplysa partierna om det seniora underskottet på valsedlarna i valet 2014 och om behovet av representativa listor i de allmänna valen 2018.

Folder om seniorpolitik

En pension att leva på, bostäder att åldras i och vård och omsorg på egna villkor. Dessa centrala frågor sammanfattades i en ny minifolder *Våra viktigaste seniorpolitiska frågor* som togs fram som ett verktyg

för alla föreningar och distrikt att använda i det lokala påverkansarbetet. Foldern kunde beställas i webbutiken för att med fördel användas både i rekryteringssammanhang och i möten med politiska beslutsfattare.

Seniorpanelen

Inför valet 2014 genomförde förbundet för första gången Seniorpanelen med frågor till medlemmarna om hur de ställde sig till aktuella samhällspolitiska frågor. Inför valet 2018 gjordes återigen en panelundersökning för att ta reda på vilka frågor som medlemmarna tycker är viktigast i valrörelsen ur två perspektiv; för Sverige och samhället i stort och för dem själva som seniorer och individer. I Seniorpanelen undersöktes också vilka frågor som medlemmarna anser att SPF Seniorerna särskilt ska fokusera på under valåret.

Den främsta anledningen till att göra panelundersökningen är att förbundet på så sätt lägger örat mot rälser för att veta vad medlemmarna tycker och därmed lyfter rätt frågor i valrörelsearbetet.

Bostäder, pensioner/pensionssystemet, sjukvården, friskvård/hälsa/gemenskap och skatter var de frågor som hamnade i topp fem i medlemmarnas återkoppling till förbundet om vilka frågor som borde prioriteras högst. Nästan hälften av medlemmarna svarade också att de är beredda att rösta på ett parti som premierar äldre frågor – även om det innebär att man kommer att rösta på ett annat parti än det man vanligtvis röstar på.

Almedalsveckan

Även i år medverkade och deltog förbundet i Almedalsveckan – Nordens största samhällspolitiska arena. Syftet var att sprida och bilda opinion för SPF Seniorernas budskap och idéer, påverka beslutsfattare och opinionsbildare, skapa och underhålla relationer till beslutsfattare, opinionsbildare, journalister och till organisationer och myndigheter, samt att bevaka seniorrelevanta frågor. Förbundet och distriktet bemannade sitt informationstält och förbundet genomförde på egen hand seminariet *Vad vill du bli när du blir stor?* om rätten att arbeta så länge man vill. Inom ramen för samarbetsprojekten Äldreforum och Tillgänglighetsarenan arrangerades en rad seminarier, panelsamtal och mingel.

Därutöver genomfördes flera bilaterala möten och rundabordsamtal, dessutom medverkade och deltog förbundets representanter i andras aktiviteter.

Koll på läkemedel

Förbundet drev för åttonde året i rad projektet *Koll på läkemedel* för bättre läkemedelsbehandling av äldre tillsammans med PRO. Sedan 2010 har regeringen stött projektet som genomförs i samarbete med Apoteket AB. Projektet har varit framgångsrikt och till resultaten räknas att andelen läkemedel som bör undvikas av äldre har halverats under projekt-tiden. *Koll på läkemedel* har även rönt internationell uppmärksamhet, särskilt ambitionen att stärka medlemmar och patienter att ta medansvar för sin läkemedelsbehandling, sprida kunskap samt påverka kommuner, landsting, regioner och såväl medicinska som farmaceutiska professioner så att bristerna i äldres läkemedelsbehandling tydliggörs och åtgärdas.

Förstärkt fokus under året var läkemedelsbehandling kopplat till kön och till fallolyckor. Under året genomfördes konferenser i Göteborg, Malmö, Stockholm och Umeå för läkemedelsansvariga och pensionärsrådsledamöter. Den årliga statistiken om läkemedelsförskrivning publicerades och fick visst

genomslag i massmedia. En interaktiv webbutbildning om läkemedel och fallskador togs fram, och broschyren *Kloka rättigheter* uppdaterades, trycktes upp och distribuerades. Under Almedalsveckan arrangerades seminariet *När mattkanten är farligare än trafiken – nollvision för fallolyckor bland pensionärer*. I samtalet medverkade Socialstyrelsen, Umeå universitet och det genomfördes hos Äldreforum.

Sakkunnigas arbete

Under året var tre sakkunniga arvoderade för ämnesområdena juridik, bostäder, samt vård och omsorg. De bidrog med sin sakkunskap till att höja kvaliteten och kompetens såväl på förbundets utbildningar, kurser och konferenser som i förbundsledningens uppgift vid uppvaktningar, och att skriva debattartiklar, blogga samt att besvara remisser från organisationer, Regeringskansliet och andra myndigheter.

För många blir det liten skillnad i plånboken som pensionär, trots ett långt arbetsliv.

Seniorers ekonomi

Pensioner och skatter 2017

År 2017 höjdes inkomst-/tilläggspensionen med 2,8 procent medan garantipensionen ökade med 1,1 procent. I genomsnitt innebar detta 300 kronor respektive 100 kronor i tillskott innan skatt. Inga förändringar av bostadstillägget gjordes under året. Den parlamentariska Pensionsgruppen som består av ledamöter för allianspartierna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet – presenterade i december 2017 en pensionsöverenskommelse som bland annat innehöll höjda pensionsåldrar, nya premiepensionsregler och förändringar av grundskyddet, det vill säga garantipension och bostadstillägg. Men huvudproblemet med pensionssystemet är att det är underfinansierat och för många har det inte lönat sig särskilt att arbeta, vilket Pensionsgruppens arbete under året inte löst. För många blir det liten skillnad i plånboken som pensionär, trots ett långt arbetsliv. SPF Seniorernas krav på en ordentlig utvärdering av pensionssystemet kvarstår därför: Sverige ska ha ett pensionssystem som ger alla seniorer ett gott liv och en pension som går att leva på.

Rapporter

Kortvarigt eller långvarigt uttag av tjänstepension – vilka blir de ekonomiska konsekvenserna?

Sparade slantar bör inte hindra möjlighet till bostadstillägg

Den allmänna pensionen minskar medan tjänstepensionen ökar i betydelse. Samtidigt tar allt fler ut tjänstepensionen under ett par år istället för livet ut. Livsvarigt uttag av tjänstepensionen leder i allmänhet till en högre disponibel inkomst under pensionärsåren och till mindre variation av inkomstnivån över tid. För en vanlig pensionär kan femårigt uttag av tjänstepension leda till en minskning av disponibel inkomst på uppemot 40 procent vid 70 års ålder, och en förlust på mer än 150 000 kronor under pensionärsåren.

Det blir därför allt viktigare med god information om vilka ekonomiska konsekvenser valet av uttagstid av tjänstepensionen får. Utan sådan information kan tjänstepensionen omedvetet komma att tas ut på allt för kort tid. Det kan leda till en väldigt låg pension på äldre dagar – med få möjligheter att då förbättra sin inkomst.

Individen ska själv kunna välja uttagstid men livsvarigt uttag bör göras till standard för förvalen på blanketter och de räkneexempel som medföljer bör belysa utfallen av olika uttagstider. Efter att tjänstepensionen har börjat betalats ut bör man få möjlighet att göra uppehåll i sin tjänstepensionsutbetalning samt kunna förändra den uttagstid som valts initialt.

För pensionärer med låga inkomster påverkas bostadstillägget kraftigt av ägande av ett mindre fritidshus eller en ekonomisk buffert efter ett långt arbetsliv. En kvinnlig snittpensionär som arbetat 40 år och äger ett fritidshus har inte rätt till bostadstillägg och får då en disponibel inkomst som är lägre än en garantipensionär (med fullt bostadstillägg).

Fribeloppet för förmögenhet vid beräkning av bostadstillägg har inte förändrats sedan år 2003. Under samma period har förmögenhetsvärden som priser på fritidshus fördubblats. De låga ersättningsnivåerna i pensionssystemet gör också att en ekonomisk buffert är nödvändig.

Kritiken för godtycklighet och bristande rättvisa som bidrog till förmögenhetsskattens avskaffande kan också riktas mot förmögenhetsprövningen vid beräkning av bostadstillägg. Förmögenhetsprövningen i bostadstillägget bör därför slopas, ett första steg bör vara att åtminstone höja fribeloppet kraftigt. En förändring av förmögenhetsprövningen skulle gynna pensionärer med låg inkomst och med en mindre förmögenhet, som ett enklare fritidshus.

SYNAS OCH HÖRAS

Nyckeln till fortsatt framgång är att vara snabba, proaktiva och på hugget. Vi ska ta för oss i debatten och vara en stark opinionsbildare som seniorernas röst i samballet. Vi ska fortsätta att stärka bilden av oss som en offensiv seniororganisation hos medlemmar, blivande medlemmar, politiker, opinionsbildare och media. Förbundet behöver fortsatt utveckla kommunikationen i de digitala kanalerna och hitta väl fungerande former för jämn synlighet över tid. (Mål och riktlinjer 2015-2017)

*Annonseringen
under året har
fortsatt att arbeta in
devisen: Tillsammans
blir vi starkare*

Profil och annonsering

Arbetet med att profilera om SPF Seniorerna, som startade i och med namnbytet i skiftet 2014/2015, har varit framgångsrikt. Majoriteten av föreningarna har hakat på och implementerat sina nya föreningslogotyper. Det är ett stort och komplext arbete när en organisation som är så spridd ute i landet ska få en ny kostym, men vi kan glädjande konstatera att det hela gick smidigt och fint, mycket tack vare bra samarbete ute i distrikt och föreningar.

Annonseringen under året har fortsatt att arbeta in devisen: Tillsammans blir vi starkare. Strategin var att annonsera med rekryteringsfokus i utvalda tidningar som vänder sig till målgruppen 65+. Tidningarna var en mix av kvartssidor i temabilagor i rikstäckande dagstidningar, resetidningar, nyhetsmagasin samt helsidor i Expressen.

Mediegenomslag

Under året har SPF Seniorerna syns eller hörts vid över sextio olika tillfällen i riksmidia. I flera fall är det förbundsordförande Eva Eriksson/Christina Rogestam som debatterat i radio om låga pensioner, skrivit debattartiklar om åldersdiskriminering eller kommenterat höstbudgeten i SVTs morgonsoffa. Några av debattartiklarna under 2017 handlade om alltför lite fokus på seniorfrågorna i Almedalen, det behövs en nollvision för fallskador, att regering-
en bör lägga om sin sparpolitik och inte bestraffa

de som sparar eller sparar, det behövs fler seniorer i riksdagen, att RUT-avdraget bör utvidgas för seniorer till att omfatta fler tjänster samt att den nya pensionsöverenskommelsen betyder att stora grupper människor tvingas leva på en låg pension även framöver. Förbundets sakkunniga har även de syns i debatten: Gösta Bucht om bristande akutvård för äldre och nattbemanningen på boenden, Fredrik von Platen om det nya amorteringskravet och avsaknaden av politiska förslag för fler bostäder för seniorer. När det gäller redaktionella nyheter har SPF Seniorerna genom egna rapporter, siffror och undersökningar syns i media. Svenska Dagbladet och Aftonbladet rapporterade om SPF Seniorernas nya rapport om vilka ekonomiska konsekvenser olika uttagstider för tjänstepensionen får. Expressen tog upp de nya siffror som visade att sysselsättningen bland seniorer sjunkit. Den nya avgift som SJ infört för icke-digitala biljettköp kritiserades av SPF Seniorerna i Aftonbladet och i P4 Extra. Under hösten rapporterade Expressen om SPF Seniorernas nya prognoser på pensionsutveckling i relation till löner, hyror och livsmedelspriser. Samma tidning tog även upp förbundets synpunkter vad gäller åldersdiskriminering i vården, Eurostats siffror på andel pensionärer som lever under gränsen för fattigdom och förbundets medlemsundersökning som visade att hälften av seniorerna kan byta parti i riksdagsvalet 2018. Under Almedalsveckan medverkade SPF Seniorerna i tidningar, radio och TV om de viktigaste seniorpolitiska frågorna, måltider och undernäring bland äldre och de sex gemensamma krav som SPF Seniorerna ställt sig bakom tillsammans med PRO och SKPF.

Seniorpodden

Under året lanserade förbundet en ny kommunikationssatsning: Seniorpodden. Poddsändningar blir allt populärare i Sverige. Cirka 21 procent (motsvarande 1,6 miljoner) av alla svenskar lyssnar regelbundet på podcast minst en gång i månaden eller oftare. Framförallt ger formatet möjlighet till fördjupning i olika frågor, med fördelen att det är lyssnaren själv som bestämmer att lyssna när det passar.

Aktiviteterna på SPF Seniorernas Facebook-sida haft en räckvidd på

10 744 578

Antal följare på Twitter:

540

Antal kommentarer:

280 000

Snittnedladdningar av Seniorpoddens avsnitt

200

2017 producerades nio avsnitt av Seniorpodden med fokus på flera intressanta ämnen som seniorers ekonomi, åldersdiskriminering och sex och relationer på ålderns höst. I snitt har förbundet haft över 200 nedladdningar per avsnitt. Seniorpodden finns tillgänglig bland annat via iTunes, Acast och förbundets webbplats.

Medlemsregister och hemsidor

I december 2016 lanserades förbundets nya medlemsregister, Miriam, och de nya hemsidorna i EPiServer, i hela organisationen. De nya systemen fungerade inte tillfredsställande för SPF Seniorerna och var en stor besvikelse för hela organisationen.

I början av 2017 hade förbundsledningen flertalet krismöten med leverantören, vilket ledde till en ny överenskommelse samt en stabiliseringsplan. Under maj och juni genomförde Softronic stora delar av stabiliseringsplanen.

Inför kongressen i juni uppdrog förbundet åt revisionsbyrån PWC att genomföra en särskild granskning av upphandlingen, avtalstecknandet och introduktionen av de nya systemen i organisationen. På kongressen i juni diskuterades det nya medlemsregistret och hemsidorna. Den

delvis genomförda stabiliseringsplanen gjorde att kongressen ansåg att systemet blivit bättre, även om de fortfarande hade stora brister. Kongressen beslöt efter votering att SPF Seniorerna ändå skulle fortsätta att arbeta med utvecklingen av de nya systemen.

I mars engagerade förbundet tre stycken förtroendevalda, från tre olika distrikt, att ta fram manualer och hjälpa förbundskansliet med utbildningar för nya medlemsregistret och hemsidorna. Mer än 500 sidor manualer och lathundar har under året producerats exklusivt för SPF Seniorerna.

I augusti beslöt förbundsstyrelsen att tillsätta en styrgrupp för det fortsatta arbetet med medlemsregistret och hemsidorna. I styrgruppen ingår Richard Olsson, sammankallande, Peter Sikström, Sabina Brogård och Maria Larsson. Gruppens huvuduppgift är att löpande följa det intensivt pågående utvecklingsarbetet av nytt medlemsregister och nya hemsidor, utvärdera fel och brister i de nya systemen och föreslå förbättringar till systemen samt hålla en kommunikation med distrikten om framtida utveckling.

Under hösten 2017 genomförde förbundet träffar med samtliga distrikt för att informera och utbilda i det nya medlemsregistret samt diskutera distriktens och föreningarnas åsikter.

Även under 2017 har det pågått många diskussioner inom SPF Seniorerna om nyttan av att införa de nya systemen och deras lämplighet för en ideell organisation. Förbundsstyrelsen, arbetsutskottet, distriktsordföranden och generalsekreteraren har haft många möten om vilken väg förbundet bör gå. Förbundet har vid upprepade tillfällen framfört sitt missnöje med leverantörens bristfälliga leveranser och tvingat bolaget att betala ut vite och andra former av ersättning för förseningar och felaktigheter.

Arbetet pågår fortfarande med att få till stånd stabila och användarvänliga system.

Sociala medier: Facebook, Twitter och blogg

På SPF Seniorernas Facebook-sida diskuteras seniorpolitiska frågor bland medlemmar och andra följare. Antalet följare har under året vuxit från cirka 50 000 till omkring 70 000. Under 2017 har över 635 olika inlägg publicerats på sidan: allt från debattartiklar och nyheter till kampanjer och livesändningar från förbundet. Dessa har tillsammans genererat närmare 280 000 engagemang det vill säga kommentarer, likes och delningar. Totalt under året har 10 744 578 sett SPF Seniorerna och våra aktiviteter på SPF Seniorernas Facebooksida. På mikrobloggen Twitter har antalet följare under året ökat från omkring 410 till cirka 540 stycken. Även här kommunicerar förbundet ut nyheter, åsikter och blogginlägg samt svarar på frågor och deltar i debatter. Målgruppen är framförallt politiker, journalister och opinionsbildare. På bloggen Seniorbloggarna, där förbundets sakkunniga och ordförande bloggar om aktuella ämnen, har 17 inlägg publicerats under året. Bloggen har haft cirka 19 500 besökare som tagit del av de olika inläggen om vård och omsorg, bostadsfrågor samt pensioner och skatter.

Vårt interna digitala nyhetsbrev Seniorbladet, som vänder sig till förtroendevalda inom organisationen, har skickats ut sex gånger under året.

Tre snabba frågor till Stina Nordström, biträdande generalsekreterare och kommunikationschef

Vilket har varit det stora utropstecknet på kommunikationssidan under 2017?

– Vi har lanserat en helt ny kanal för SPF Seniorerna – Seniorpodden – som har kommit ut med nio avsnitt. Det är verkligen roligt att vi har breddat vår kommunikation på ett sätt som ger oss möjlighet att fördjupa diskussionen om seniorers intressefrågor. Nu hoppas jag att fler lyssnare upptäcker Seniorpodden, så jag vill uppmana alla förtroendevalda och medlemmar att tipsa om den.

Hur har den externa kommunikationen utvecklats?

– 2017 renderade ett väldigt bra mediegenomslag. Totalt publicerades 17 381 artiklar och inslag, vilket är en ökning från förra året. Vår totala publicitet hade ett värde på otroliga 478 miljoner kronor – alltså den kostnad vi skulle haft om vi hade köpt motsvarande utrymme i media.

Vad är du mest nöjd med?

– Förbundet har verkligen flyttat fram sina positioner när det gäller Facebook som utan tvekan är vår viktigaste externa kommunikationskanal för debatt och opinion. Vi passerade 70 000 följare som har visat ett stort engagemang genom hela 279 300 kommentarer, likes och delningar. Det tycker jag att vi ska vara oerhört nöjda med!

Ett medlemsmagasin för dagens seniorer

Senioren har ambitionen att vara det ledande seniormagasinet kompletterat med webb, nyhetsbrev och aktivitet i sociala medier. Tidningens uppgift är att väcka debatt och skapa opinion samt att ge information om SPF Seniorernas verksamhet. Äldrepolitik, pensioner, bostäder, vård och omsorg samt andra samhällsfrågor som rör seniorer är viktiga bevakningsområden. Tidningen ska stärka bilden av äldre som en viktig grupp i samhället och lyfta fram personer som är förebilder för dagens seniorer. Den ska också vara ett nöje att läsa och ge förströelse.

Förändringar under året

En ny krönikör tillkom. Madelein Månsson, aerobicinstruktör och DJ med artistnamnet Gloria, blev Seniorens egen Må bra-expert från halvårsskiftet.

Tävlingen Årets Novell med temat Seniorliv utlystes för andra året i rad. 476 bidrag kom in och fyra priser till ett sammanlagt värde av 50 000 kronor delades ut. Monika Olin Wikman, SPF Seniorerna Sumarus i Simrishamn, mottog förstapriset på Bokmässan i Göteborg. I juryn deltog författaren Björn Ranelid, kulturjournalisten Gun Ekroth och Seniorens chefredaktör Gunilla Lindahl.

Det tvååriga tryckeriavtalet som träffades under hösten 2016 med Forssa Print löper till utgången av 2018. Distributionen av tidningen sker fortsatt via PostNord och Bring.

Hemsida och sociala medier

Senioren.se är anpassad för läsning på såväl dator som mobil och surfplatta. Webben fungerar som ett komplement till tidningen och uppdateras flera gånger i veckan med nyheter, artiklar och insändare. Under rubriken Landet runt finns utrymme för föreningarnas egna rapporter. Längre debattinlägg som

inte ryms i tidningen får också plats här.

Nyheter på webben länkas till Facebook för att få större spridning och nå presumtiva medlemmar. Senioren finns även på Twitter och Instagram.

Mellan tidningens nio utgåvor skickas ett nyhetsbrev ut till de drygt 100 000 medlemmar som anmält sin e-postadress till förbundet.

Något om innehållet

Tidningens innehåll speglar till stor del förbundets verksamhet. Exempel på detta är artiklar om åldersdiskrimineringen av äldre, svårigheten att få plats på boenden, låga pensioner och den dåliga representationen av seniorer i riksdagen.

Inför kongressen skrev tidningen om några av de etthundra motioner som inkommit samt presenterade SPF Seniorernas tre politiska program. Förbundet utökade sin närvaro i Almedalen och Senioren likaså. På senioren.se återgavs paneldiskussioner och intervjuer med deltagarna i olika program.

Tidningen firade 75-årsjubileum och uppmärksammade det genom att låta några 75-åriga medlemmar komma till tals.

En sextonsidig specialbilaga om kongressen 2017 medföljde Senioren nr 6. Bilagan innehöll bland

204
medlemmar får
tidningen som
taltidning

7 900
ex skickades
till mässor

668
förenings-
prenumerationer
skickas ut

659
intresseanmälda
får gratis
provnummer

531
övriga
prenumeranter

206 700
ex var TS-upplagan
2017

annat de viktigaste besluten, intervjuer med ombud, presentation av den nya styrelsen samt tal av inbjudna politiker.

Reseklubb

Senioren ordnade för första gången en egen kryssning tillsammans med Viking Line. Med ombord var 208 resenärer som lyssnade på Seniorens populära krönikörer. En hälsoresa till Mallorca samlade 92 deltagare. Under året besökte Reseklubben

Skottland, Färöarna, Lissabon, Peking och Thailand-Kambodja samt kryssade med Hurtigruten. Utvärderingar visar att resorna uppskattas av ensamresande och medlemmar som vill få nya vänner.

Årets senior

För sjunde året i rad har tidningens läsare röstat fram Årets senior. 2017 blev det Dramaten-skådespelaren Marie Göranzon, som förärades hedertiteln.

MEDARBETARE PÅ FÖRBUNDSKANSLIET

Anna Eriksson

Anna Rask

Anna Sandberg

Eva-Christine Öhman

Frida Johansson

Gunilla Lindahl

Hans-Eric Berg

Jan Arleij

Karin Bajlo

Katarina Lindström

Kansliets ledningsgrupp:

PETER SIKSTRÖM, generalsekreterare

MONICA ALMQUIST, ekonomichef

STINA NORDSTRÖM, kommunikationschef, biträdande GS

MARTIN ENGMAN, samhällspolitisk chef

GUNILLA LINDAHL, chefredaktör Senioren

Maria Larsson

Marianne
Bryggman Mähl

Marita Hedén

Marja-Liisa Rautiainen

Martin Engman

Monica Almquist

Peter Sikström

Sabina Brogård

Stig Lundgren

Stina Nordström

Ulrika Palmcrantz

Veronica Sjölin

Medarbetare som slutat under 2017:
Maria Andersson
Ola Nilsson

SPF Seniorernas sakkunniga

Fredrik von Platen

Gösta Bucht

SPF SENIORERNAS FÖRBUNDSSTYRELSE

Fram till kongressen i juni

Stående från vänster:

Kjell Hansson, Peter Lindgren, Rune Kjernald – 1e vice ordförande, Christina Rogestam – förbundsordförande, Jan Rülcker, Lena Gustafsson, Birgitta Borg.

Sittande från vänster:

Sonja Åneman, Inga-Lott Thörnell, Börje Gustafsson, Kerstin Forsman, Kjell Skålberg – 2e vice ordförande.

Efter kongressen i juni

Första raden från vänster:

Lena Gustafsson – 2e vice ordförande, Eva Eriksson – förbundsordförande, Richard Olsson – 1e vice ordförande.

Andra raden:

Lars-Åke Carlsson, Birgitta Borg, Chatrine Pålsson Ahlgren, Monica Ulfhielm.

Tredje raden: Inga-Lott Thörnell, Mona Wilson, Anders Bergsten, Ulf Grell.

Fjärde raden:

Kjell Hansson, Peter Lindgren.

Förbundsstyrelsens grupper

Arbetsutskottet

Kjell Skålberg, Christina Rogestam och Rune Kjernald. **Från den 15/6** Eva Eriksson, Richard Olsson och Lena Gustafsson.

Adjungerade:

Peter Sikström, Stina Nordström och Martin Engman.

Seniorens redaktionsråd

Christina Rogestam, Rune Kjernald, Kjell Skålberg, Gunilla Lindahl och Stina Nordström.

Från den 15/6: Eva Eriksson, Lena Gustafsson, Gunilla Lindahl och Stina Nordström.

Stadagegrupp

Kjell Skålberg, förbundsstyrelsen, Peter Sikström, sammankallande, Elvy Bürger, Västmanland och Ingegerd Thorgren, Stockholm (tom den 26/4).

Från den 30/8:

Lena Gustafsson, sammankallande, Monica Ulfhielm, Stockholm och Nils Ingmar Thorell, Blekinge.

Ekonomigruppen

Christina Rogestam, Rune Kjernald, Kjell Skålberg, Börje Gustafsson och Monica Almquist.

Från den 30/8:

Richard Olsson, Lena Gustafsson, Kjell Hansson, Inga-Lott Thörnell och Monica Almquist.

Nytt medlemssystem och webb, styrgrupp

Rune Kjernald och Kjell Skålberg, förbundsstyrelsen, Peter Sikström, Stina Nordström, Maria Andersson (tom 9/4) och Maria Larsson.

Från den 30/8:

Richard Olsson, sammankallande, Peter Sikström, Maria Larsson och Sabina Brogård.

Kongress 2017 (tom 26/4)

Kjell Hansson, förbundsstyrelsen, sammankallande

Konsumentpolitiskt program (tom 26/4)

Lena Gustafsson, förbundsstyrelsen, sammankallande

Läkemedelsgruppen (tom 12/6)

Sonja Åneman, förbundsstyrelsen, sammankallande Lisbet Bolin, Uppsala, Margita Jacobsson, Stockholm, Gösta Bucht, sakkunnig

Ålderismprogram (tom 26/4)

Gösta Bucht, sakkunnig, sammankallande

Valberedning 2014–2017

Jan-Erik Lövbom, ordförande
Mona Lindblom, vice ordförande
Jarl Graf, Skaraborg
Per-Eric Josefsson, Uppsala
Bengt Lidström, Gotland
Staffan Magnusson, Jönköping
Elisabeth Olsson, Gästrikland
Richard Olsson, Stockholm (tom den 28/2)
Pauli Petersson, Skåne
Maritta Selin, Västernorrland
Gunilla Wenander Grönvall, Halland.

Valberedning 2017–

Mona Lindblom, ordförande (14/6–4/8)
Ingela Lindberger, vice ordförande (14/6–4/8),
ordförande (fr o m 4/8)
Gunnel Fritzson, Bohuslän
Hans Ström, Gästrikland
Kurt Sevehem, Halland

Staffan Magnusson, Jönköping
Ulla Arvidsson, Skåne
Per-Erik Josefsson, Uppsala
Maritta Selin, Västernorrland

Valberedningens arbete 2017

Under september 2016 togs det första förslaget fram till ny förbundsstyrelse samt förslag på 1e och 2e vice ordförande. Då kom några bakslag. Christina Rogestam meddelade att hon inte stod till förfogande och senare meddelade även Rune Kjernald att han inte stod till förfogande längre.

Valberedningen fick göra en omstart och under januari till mars 2017 togs ett omarbetat förslag fram med Eva Eriksson som förslag till ordförande, Richard Olsson som 1e vice ordförande och Lena Gustafsson som 2e vice ordförande. Efter detta kunde förslag till ny förbundsstyrelse avslutas i slutet av mars och skickas ut till distrikten i början av april. Richard Olsson som varit sekreterare i valberedningen lämnade under mars sitt uppdrag, på grund av att han nominerats till styrelsen. Valberedningens arbete hade därmed slutförts.

BESVARADE REMISSER

35
remisser
besvarades
2017.

Under året uppmanades förbundet besvara 36 remisser. 25 av dessa remitterades från Regeringskansliet, åtta från en annan myndighet och tre från en organisation där SPF Seniorerna är medlem. Det beslutades att inte besvara fem av dessa inkomna remisser.

Därutöver yttrade sig förbundet på eget initiativ över fyra remisser, samtliga från Regeringskansliet. Sammanlagt besvarades 35 remisser under 2017 (fyra fler än 2016). Ett av yttrandena inlämnades ihop med tre andra rikstäckande seniororganisationer.

Antalet besvarade remisser ökade jämfört med 2016. Under 2016 besvarades 31 remisser och under 2017 besvarades 35. Även efterfrågan på förbundets yttranden ökade. Under 2016 uppmanades förbundet yttra sig över 29 remisser och under 2017 inbjöds förbundet svara vid 36 tillfällen.

Bland förbundets remissvar kan nämnas yttranden som förespråkat meddelarskydd för välfärdens anställda och uppdragstagare, utvecklad samverkan mellan det offentliga och idéburna organisationer, samt en ny flexibel boendeform – en sorts mellanboende – med viss personal och stor frihet för de boende att bestämma om vad, hur och när deras service och hjälp ska utföras.

Förbundet har även yttrat sig för att krav ska ställas på att öppenvårdsapotekens butiksmiljöer i så stor utsträckning som möjligt ska vara kognitivt tillgängliga.

Yttranden under 2017

Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Valfärdsutredningens förslag (Finansdepartementet)

Slopad skattefrihet för förmån av hälso- och sjukvård (Finansdepartementet) Så stärker vi den personliga integriteten (SOU 2017:52)

Bra måltider i äldreomsorgen. Råd för ordinära och särskilda boenden – hemtjänst och äldreboenden (Livsmedelsverket)

Utökade möjligheter till utbyte av läkemedel (Ds 2017:29)

Ändrade regler för Första-Fjärde AP-fonderna (Finansdepartementet)

På lika villkor! Delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen (SOU 2017:43)

Kunskapsbaserad och jämlik vård – Förutsättningar för en lärande hälso- och sjukvård (SOU 2017:48)

Meddelarskyddslagen – fler verksamheter med stärkt meddelarskydd (SOU 2017:41)

God och nära vård – En gemensam färdplan och målbild (SOU 2017:53)

Höjd beskattning av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring (Finansdepartementet)

Läs mig! Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer (SOU 2017:21)

Förslag till ett skärpt amorteringskrav för hushåll med höga skuldkvoter (Finansinspektionen)

Stärkt ställning för hyresgäster (SOU 2017:33)

Kvalitet i välfärden – bättre upphandling och uppföljning (SOU 2017:38)

Delningsekonomi på användarnas villkor (SOU 2017:26)

Kvalitet och säkerhet på apoteksmarknaden (SOU 2017:15)

Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre (Ds 2017:12) Se barnet! (SOU 2017:6)

För en god och jämlik hälsa – En utveckling av det folkhälsopolitiska ramverket (SOU 2017:4)

Enklare att föra över premiepensionsrätt samt upphävande av föreskrifter om hustrutillägg (Socialdepartementet)

Sänkt skatt för pensionärer (Finansdepartementet)

Ytterligare verktyg för makrotillsyn (Finansdepartementet)

Nationell läkemedelslista (Ds 2016:44)

För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU 2017:1)

Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78) Ökad insyn i välfärden (SOU 2016:62)

Skatt på finansiell verksamhet (SOU 2016:76)

Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa – Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa (SOU 2017:47)

Fastställande av inkomst av kapital vid beräkning av bostadstillägg samt utvidgad möjlighet för interimistiska beslut avseende ålderspension och ersättning till efterlevande (Socialdepartementet)

Fokus premiepension (SOU 2016:61)

Indikatorer för god läkemedelsterapi hos äldre (Socialstyrelsen)

Idéprogram (Studieförbundet vuxenskolan)

Future Strategy (AGE Europe Platform)

MIPAA Conference NGO political statement (AGE Europe Platform)

Medverkan externt

SPF Seniorerna är representerad i ett stort antal externa sammanhang med sina förtroendevalda, anställda och uppdragstagare. Det kan gälla som expert i myndigheters råd, i offentliga utredningars referensgrupper och i organisationers och företags fora. Denna insyn och delaktighet i offentliga beslutsprocesser och verksamhetsgrenar är av stor betydelse för att tillvarata seniorers erfarenhet, öka medvetenheten om äldres behov och synpunkter samt säkerställa att dessa tillgodoses. Nedan följer de viktigaste av dessa organ:

Staten

Läkemedelsverket, patient- och konsumentrådet
Lena Gustafsson

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys,
patient- och brukarrådet Inga-Lott Thörnell

Pensionsmyndigheten, pensionärsråd
Anna Eriksson

Socialstyrelsen, referensgrupp för hjälpmedels-
uppdragen (tom 30/11) Martin Engman

Socialstyrelsen, rådet för statlig styrning med
kunskap, arbetsgrupp om äldres psykiska ohälsa
Gösta Bucht

Socialstyrelsen, äldrerådet
Inga-Lott Thörnell (tom 30/8). Från den 31/8
Monica Ulfhielm, ordinarie, och Mona Wilson,
ersättare.

Socialstyrelsen, grupp för revidering av de natio-
nella riktlinjerna för demensvården Gösta Bucht
(tom juni 2017)

Statens tjänstepensionsverk (SPV), pensionärs-
panelen Anna Eriksson

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), dialog
om äldreomsorg Gösta Bucht

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL),
projektgrupp om plan för att förhindra fallskador
Gösta Bucht

Kommittéväsendet

Hjälpmiddelsutredningen (S 2015:08), expert
(tom 31/5) Hans Ström

Nya apoteksmarknadsutredningen (S 2015:06),
referensgrupp Rune Kjernald

Pensionärskommittén (S 1991:98), företrädare
Christina Rogestam och Rune Kjernald (tom 13/9).
Eva Eriksson och Peter Sikström (fr om 13/9)

Tillitsdelegationen (Fi 2016:03), referensgrupp
Rune Kjernald

Utredningen framtidens socialtjänst (S 2017:03),
referensgrupp Gösta Bucht (fr om 20/10)

**Utredningen om nationell kvalitetsplan för
äldreomsorgen (S 2015:03)**, (tom 31/3) Christina
Rogestam, expert, och Gösta Bucht, vetenskaplig
expert

Välfärdsutredningen (Fi 2015:01), referensgrupp
(tom 31/5) Christina Rogestam

Projekt och nätverk

Försök inte lura mig, med Polismyndigheten, nationellt bedrägericentrum, Brottsofferjouren och PRO Eva-Christine Öhman och Ola Nilsson (tom 31/7)

Hiv: hållbar hälsa och livskvalitet med HIV-Sverige och Gilead Sciences Gösta Bucht

Initiativ för äldres brandskydd, med PRO, SKPF, Brandskyddsföreningen och Sprinklerfrämjandet Martin Engman

Koll på läkemedel, styrgruppen Martin Engman

Kontantupproret säkerhetsbranschen m fl Martin Engman

Seniorvaccinationsprogram, med PRO och MSD Martin Engman

Softtronic, styrgrupp nytt medlemssystem och webb Richard Olsson, sammankallande, och Peter Sikström.

Svenska bankföreningen, teknikovana bank-användare Eva-Christine Öhman

Tillgänglighetsarenan, styrgrupp Martin Engman

Vård värd samverkan, med PRO och professions-organisationer Gösta Bucht och Martin Engman

Äldreforum, styrgrupp Martin Engman och Stina Nordström

European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing (EIP on AHA), partner Gösta Bucht

Organisationer & företag

AGE Platform Europe, Council of Administration

Christina Rogestam, member
Martin Engman, substitute

AGE Platform Europe, Task Force Healthy Ageing

Barbro Westerholm, member

Alma folkhögskola, styrelsen Stina Nordström

D4-gruppen, samarbete mellan fyra senior-organisationer Christina Rogestam.
Från den 15/6: Eva Eriksson

Folksam ömsesidig livförsäkring, fullmäktigeledamot Eva-Christine Öhman

Folksam ömsesidig sakförsäkring, fullmäktigeledamot Bengt Ingesson

Studieförbundet vuxenskolornas författarpris, jury Gunilla Lindahl

Sveriges arbetsterapeuter, brukarrådet Martin Engman

Sveriges begravningsbyråers förbund, reklamationsnämnden Sonja Åneman

Sveriges Konsumenter, representantskapet Ola Nilsson (tom 31/7), Martin Engman (fr om 1/8)

Svenska palliativregistret, referensgrupp för utveckling och användning Gösta Bucht

Swedish Care International (SCI), app för demenssjukdomar med Geras Solutions Gösta Bucht

Medlemskap

AGE Platform Europe Alma folkhögskola

Cancerfonden (huvudman)

Folkspel

IDEA – Arbetsgivarförbundet för ideella organisationer Ideell Arena

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) Studieförbundet Vuxenskolan

Sveriges Konsumenter

Swedish Standards Institute (SIS)

Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025

”Det är dags att Sveriges pensionärer får pensioner som det går att leva på.”

Eva Eriksson, förbundsordförande

44

ÅRSREDO- VISNING

Styrelsen för SPF Seniorerna, org nr 888000-2830 avger följande årsredovisning 2017.

Innehåll

Förvaltningsberättelse.....	46
Resultat och ställning.....	53
Resultaträkning.....	54
Balansräkning.....	55
Noter.....	57

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor.
Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

SPF Seniorerna är en fristående och ideell organisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. SPF Seniorerna har cirka 264 000 medlemmar fördelade på 27 distrikt och 800 föreningar. Medlemmarna väljer medlemskap i förbundet för att vara med i gemenskapen, delta i föreningarnas aktiviteter, ta del av medlemserbjudanden och för att stötta förbundets opinionsbildnings- och påverkansarbete som seniorernas röst i samhället. SPF Seniorerna driver äldrepolitiska frågor centralt i regeringens pensionärskommitté, gentemot riksdagspartierna samt lokalt och regionalt i pensionärsråden i kommunerna och landstingen. Förbundet fokuserar på att seniorer ska ha en bra ekonomi, god hälsa samt en bra vård och omsorg.

Ändamål

Förbundet ska enligt stadgarna:

- tillvarata och verka för äldres sociala och ekonomiska intressen
- motverka diskriminering på grund av ålder
- informera och skapa debatt i samhällsfrågor som berör äldre
- verka för att medlemmarnas erfarenheter och kunskaper tillvaratas i samhället i samspel med yngre generationer

- främja folkhälsa och verka för ett livslångt lärande
- verka för jämställdhet mellan kvinnor och män samt mellan äldre och yngre
- samverka med andra organisationer nationellt och internationellt
- samverka med centrala myndigheter
- ansvara för övergripande marknadsföring

Mål och riktning

Vid kongressen 2014 antogs mål och riktlinjer för perioden 2015-2017 för att fortsätta utvecklingen av organisationen och sätta framtiden på dagordningen: Vi-anda och identitet, rekrytera och behålla, påverkan och inflytande samt synas och höras. På kongressen 2017 fastställdes mål och riktning för perioden 2018–2020. SPF Seniorerna ska fokusera på att få fler och engagerade medlemmar, vara en stark röst för seniorerna, öka förbundets synlighet och vara en organisation i tiden.

Medlemsutveckling

Vid utgången av 2017 fanns 263 870 medlemmar registrerade. Förbundet tappade totalt 613 medlemmar, vilket innebär en minskning med 0,2 procent. Föreningen har sitt säte i Stockholm.

Christina Rogestam och Peter Sikström träffar Moderaternas partisekreterare Tomas Tobé.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret och främjande av SPF Seniorernas ändamål

Kvartal 1

- Förbundet lanserar en ny rapport om de ekonomiska konsekvenserna av olika uttagstider för tjänstepensionen, samt gör tillsammans med Skattebetalarnas förening ett utspel i media om hur den särskilda löneskatten för 65-plussare leder till att sysselsättningsgraden minskar bland personer över 65 år.
- Christina Rogestam och Peter Sikström träffar vid enskilda överläggningar Liberalernas partisekreterare Maria Arnholm, Centerpartiets partisekreterare Michael Arthursson, Moderaternas partisekreterare Tomas Tobé, Miljöpartiets partisekreterare Amanda Lind och Vänsterpartiets partisekreterare Aron Etzler för samtal om frågan hur fler seniorer ska finnas på valbar plats i nästa års val.

Kvartal 2

- Aftonbladet uppmärksammar nya siffror från SPF Seniorerna som visar att pensionerna har halkat efter inte bara löneutvecklingen, utan också livsmedelspriser och hyror de senaste tio åren.
- Förbundet medverkar med monter på Socialdemokraternas och Miljöpartiets kongresser med syftet att nätverka och samtala med politiker och beslutsfattare.

- Christina Rogestam medverkar i TV4 Nyheterna om risken för ensamhet och behovet av fler bra bostäder för äldre.
- Förbundet utmanar toppolitiker att klara sig på pensionen i en vecka. Löpande kommunikation i de digitala och sociala kanalerna, bland annat med små filminspelningar av deltagarna vid olika tillfällen under veckan samt uppföljning i traditionell media.
- Christina Rogestam och Peter Sikström träffar Socialdemokraternas partisekreterare Lena Rådström Baastad för samtal om äldrerepresentation och viktiga frågor i valrörelsen.
- Lansering av förbundets nya kommunikations-satsning *Seniorpodden*.
- Den 13–15 juni går förbundets kongress av stapeln i Gävle. Eva Eriksson från Tidaholm valdes till ny förbundsordförande, Richard Olsson från Stockholm till förste vice ordförande och Lena Gustafsson från Göteborg till andre vice ordförande.

Äldreforum – en gemensam plattform för att lyfta äldrepolitiken under årets Almedalsvecka.

Kvartal 3

- Tillsammans med News55, PRO och SKPF pensionärerna skapar SPF Seniorerna Äldreforum – en gemensam plattform för att lyfta äldrepolitiken under årets Almedalsvecka. För andra året i rad genomförs också Tillgänglighetsarenan i samarbete med DHR, parasport Sverige och Hissförbundet.
- SPF Seniorernas bearbetning av nya siffror från Eurostat visar att 16,8 procent av pensionärerna i Sverige lever under gränsen för fattigdomsrisk, vilket flera medier rapporterar om.
- Förbundet medverkar på Centerpartiets partistämma i Malmö med egen monter.
- Balansera mera-kampanjen för att förhindra fallolyckor går av stapeln, där förbundet medverkar till att lyfta frågan i sina kanaler och sprida information med tips om hur man kan undvika fallolyckor i vardagen.
- Eva Eriksson och Peter Sikström träffar statsminister Stefan Löfven för diskussion om regeringens äldresatsningar.

Kvartal 4

- Förbundet medverkar med monter på Moderaternas stämman, Liberalernas landsmöte och Kristdemokraternas riksting för att påverka och följa debatt och beslut.
- Avtal sluts med mySafety som ny partner i SPF Seniorernas medlemsförmånsprogram.
- Arbetet med valrörelsen 2018 drar igång på allvar inom förbundet under hösten. Bland annat genomförs kampanjen Fler seniorer i riksdagen för att få de politiska partierna att bereda plats för fler seniorer på valsedlarna.

*SPF Seniorerna
passerar 70 000
följare på Facebook
vid årsskiftet.*

Under hela året

- Medlemstidningen *Senioren* utkom med 9 nummer under 2017. Tidningen kostar förbundet netto 7,3 miljoner. I december rekryterades Kristina Adolfsson som ny chefredaktör för *Senioren* med tillträde i mars 2018 då nuvarande chefredaktör Gunilla Lindahl går i pension.
- Det nya medlemsregistret och hemsidan ställer till problem för organisationen under hela året och förbundet får ta hjälp av konsulter för att reda ut problemen samt satsa på extra support och utbildningar utöver budget.
- Under året uppmanas förbundet besvara 36 remisser. 25 av dessa remitterades från Regeringskansliet, åtta från en annan myndighet och tre från en organisation där SPF Seniorerna är medlem.
- Åtta förbundsmästerskap genomförs i bordtennis, orientering, golf, boule, bowling, bridge och mattcurling samt frågesportstävlingen *Hjärnkoll*.
- SPF Seniorerna passerar 70 000 följare på Facebook vid årsskiftet. Totalt gjordes 636 inlägg under året som fick ett samlat engagemang på 279 300 kommentarer, likes och delningar. Den totala ackumulerade räckvidden för alla inlägg under 2017 landade på 10 744 578 personer.

Händelser efter räkenskapsårets slut

- Vid årsskiftet kom beskedet att 150 000 pensionärer som tidigare arbetat inom kommun och landsting skulle få sina tjänstepensioner sänkta under 2018. SPF Seniorerna skickade tillsammans med SKPF Pensionärerna ut ett öppet brev till de berörda arbetsgivarna och facken med krav på förändringar av avtalet. Sveriges Kommuner och Landsting meddelade strax därpå att de drabbade pensionärerna får en tillfällig kompensation.
- Förbundet genomför under januari och februari valkonferenser i Växjö, Göteborg, Hässleholm, Gävle, Umeå, Stockholm och Örebro med huvudtemat *Tryggt liv som senior* med underliggande valteman trygg ekonomi, tryggt boende, trygg vård och omsorg.
- SPF Seniorerna genomför en uppföljande Nöjd-medlems-Index-undersökning (NMI) och får ett mycket bra resultat.
- SPF Seniorerna genomför en riktad undersökning till de medlemmar som är centralt anslutna till förbundet i syfte att få ökad kunskap kring valet av denna anslutningsform.

Året i siffror (tkr)

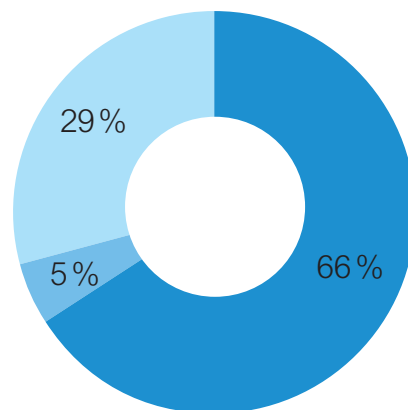
Intäkter

De totala intäkterna uppgick under året till 52 415 (51 787). Intäkterna består av medlemsavgifter 34 404 (34 788), bidrag 2 455 (2 493) samt övriga intäkter 15 556 (14 506). Till övriga intäkter räknas bland annat annonsintäkter, intäkter från våra samarbetspartners och webbshop.

Kostnader

De totala kostnaderna uppgick under året till 57 729 (57 092). Kostnaderna består av verksamhetskostnader 26 216 (25 370), övriga externa kostnader 11 744 (11 962), personalkostnader 19 602 (19 575) samt avskrivningar av materiella anläggningstillgångar 167 (185).

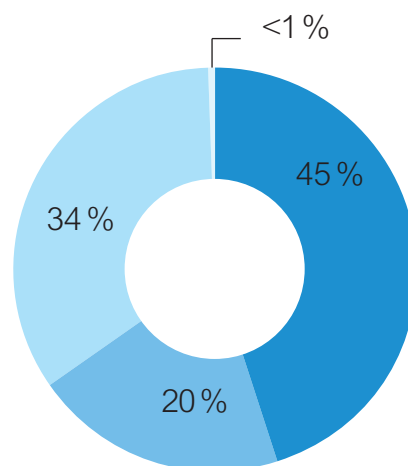
Totala intäkter

Medlemsavgifter	34 404
Bidrag	2 455
Övriga intäkter	15 556

Summa: 52 415

Totala kostnader

Verksamhetskostnader	26 216
Övriga externa kostnader	11 744
Personalkostnader	19 602
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	167

Summa: 57 729

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnaderna avser främst produktionskostnad för tidningen Senioren. Här ingår också varuförsäljning i webbutiken, kostnader för kongressen 2017, de konferenser och utbildningar som förbundet ordnat. Under 2017 har bland annat utbildningar för förtroendevalda hållits i de nya IT-systemen. IT-kostnader avseende medlemsregister, webb, intranät, bokföringsprogram och övriga moduler som distrikt och föreningar använder m.m. Kostnader för central och lokal uppbörd, dvs tryck av avier, porto, bankkostnader och kostnader för registervård.

Verksamhetskostnader avser dessutom sådana kostnader som förbundet haft som direkt gynnar distrikten och föreningarna, bland annat STIM-avgift, försäkringar, lämnade mäss- och distriktsmästerskapsbidrag.

Övriga externa kostnader

De övriga externa kostnaderna avser förutom de fasta lokal- och administrationskostnaderna, reklam och PR, kostnader för försäkringar, föreningsavgifter, konsulttjänster samt övriga kostnader.

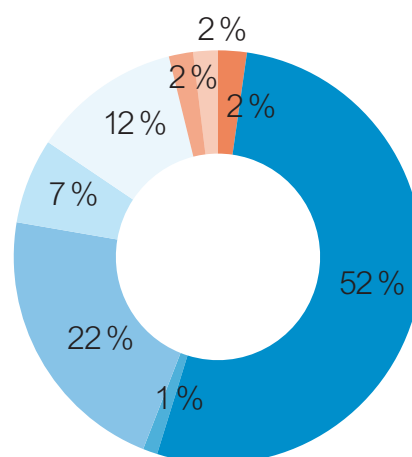
Senioren

Senioren totala intäkter uppgick under året till 12 790 (12 399). Intäkterna består av annonsintäkter 12 140 (11 714) samt övriga intäkter 650 (685). Till övriga intäkter räknas bland annat intäkter från prenumerationer och läsaresor.

Senioren totala kostnader uppgick under året till 20 111 (20 507). Kostnaderna består av direkta produktionskostnader, som tryck och distribution 13 782 (13 659). Övriga kostnader avser hyra i Uddevalla för annonsavdelning, konsultkostnader och resekostnader m.m. 945 (1401).

Personalkostnader avseende åtta anställda 5 384 (5 446).

Av intäkterna avseende medlemsavgifterna går 7 321 (8 108) till tidningen Senioren.

Senioren produktionskostnad	13 775
Gamla medlemsregister, bokföringsprogram föreningar mm	302
Medlemsregister, webb, support mm	5 693
Central och lokal uppbörd	1 752
Konferenser/Utbildningar	3 083
Varuförsäljning	596
Lämnade bidrag	501
STIM-avgift	514

Summa: 26 216

Finansiella investeringar

Förbundets resultat från finansiella investeringar uppgår till 1 772 (1 385) och fördelas enligt följande: realiserat resultat på försäljning av aktier och obligationer 1 888 och förvaltning -116.

SPF Seniorerna har ett fortsatt samarbete med vår kapitalförvaltare, Danske Bank.

Målet för förvaltningen och vår placeringspolicy är att långsiktigt bidra till SPF Seniorernas verksamhet med så stora tillskott som möjligt.

Instruktionen för kapitalförvaltningen innehåller bland annat ett balanskrav mellan aktier och så kallade räntebärande värdepapper (40-60 mellan de olika typerna).

Årets resultat efter finansiella investeringar utgör ett underskott på -3 546.

Reserveringar

Reservering av ändamålsbestämda medel om 500 tkr för framtida kongress har gjorts under åren 2014-2016. För 2017 har ingen reservering skett. Beslut om att avsätta 700 tkr under 2018-2020 beslutades i rambudget. Utnyttjande av medlen sker vart tredje år då kongressen genomförs. 2017 har reserveringen av de ändamålsbestämda medlen avseende 2014-2016 avsättningar nyttjats.

Styrelsen

Förbundsstyrelsen har under 2017 bestått av tolv ledamöter samt en personalrepresentant. Efter

kongressen 2017-06-15 har förbundsstyrelsen bestått av 13 ledamöter samt en personalrepresentant.

Förbundsstyrelsen har haft elva möten under året och arbetsutskottet har haft åtta möten under året.

Revisorer

Förtroendevalda

Margareta Nyström, ordinarie, Kjell Holmlund ordinarie (2017-01-01--2017-06-14), Arne Johannesson ordinarie, (fr o m 2017-06-15) Andris Widuss, ersättare och Arne Johannesson, ersättare (2017-01-01--2017-06-14). Kjell Dahlström och Mats Rensfeldt ersättare (fr o m 2017-06-15).

Auktoriserade

Ulrika Granholm Dahl, ordinarie revisor, PwC, Johan Rönnkvist, revisorssuppleant, PwC (fr o m 2017-06-15).

Resultat och ställning

Flerårsöversikt

Allmänna förutsättningar	2017	2016	2015	2014	2013
Antal medlemmar	263 870	264 483	267 203	269 372	270 331
Medelantalet anställda	24	23	24	25	25
Resultat (tkr)					
Verksamhetens intäkter	52 415	51 787	53 100	53 516	53 003
Verksamhetens kostnader	-57 729	-57 092	-60 997	-56 491	-48 589
Verksamhetens resultat	-5 314	-5 305	-7 897	-2 975	4 414
Resultat från finansiella investeringar	1 768	1 382	1 897	2 542	1 413
Årets resultat	-3 546	-3 923	-6 000	-433	5 827
Ekonomisk ställning					
Eget kapital (tkr)	21 751	25 297	29 220	35 220	35 653
Soliditet (%)	73	77	77	83	86

Definitioner

Eget kapital - Företagets nettotillgångar, dvs skillnaden mellan tillgångar och skulder.

Soliditet (%) - Uppgiften beräknas som utgående eget kapital dividerat med balansomslutningen (totala tillgångar i balansräkningen).

Förändring av eget kapital (Tkr)

	Ändamåls- best. medel	Balanserat kapital	Summa kapital
Belopp vid årets ingång	1 500	23 797	25 297
Årets resultat		-3 546	-3 546
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel	-1 500	1 500	0
Belopp vid årets utgång	0	21 751	21 751

Föreningens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning

Tkr

	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter	2		
Medlemsavgifter		34 404	34 788
Bidrag		2 455	2 493
Övriga verksamhetsintäkter		15 556	14 506
		52 415	51 787
Verksamhetens kostnader			
Verksamhetskostnader	3	-26 216	-25 370
Övriga externa kostnader	4	-11 744	-11 962
Personalkostnader	5	-19 602	-19 575
Avskrivningar		-167	-185
		-57 729	-57 092
Verksamhetsresultat		-5 314	-5 305
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper som är anläggningstillgångar	6	1 888	1 499
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		0	1
Räntekostnader och liknande resultatposter		-120	-118
		1 768	1 382
Resultat efter finansiella poster		-3 546	-3 923
Årets resultat		-3 546	-3 923
Fördelning av årets resultat			
Årets resultat enligt resultaträkningen (se ovan)		-3 546	-3 923
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år		1 500	
Reservering av ändamålsbestämda medel för framtida kongress			-500
Kvarstående belopp för året/balanserat kapital		-2 046	-4 424

Balansräkning

Tkr

	Not	2017	2016
Tillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	7	687	806
		687	806
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	8, 9	21 161	18 040
		21 161	18 040
Summa anläggningstillgångar		21 848	18 846
Omsättningstillgångar			
Varulager m m			
Handelsvaror		518	566
		518	566
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 284	1 188
Övriga fordringar		480	630
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 549	1 239
		3 313	3 057
Kassa och bank		3 994	10 343
Summa omsättningstillgångar		7 825	13 966
Summa tillgångar		29 673	32 812

Balansräkning

Tkr

	Not	2017	2016
Eget kapital			
Ändamålsbestämda medel		0	1 500
Balanserat kapital		25 297	27 720
Årets resultat		-3 546	-3 923
Summa eget kapital		21 751	25 297
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		3 751	3 733
Övriga skulder		1 187	916
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	10	2 984	2 866
Summa kortfristiga skulder		7 922	7 515
Summa eget kapital och skulder		29 673	32 812

Noter

Tkr

NOT 1

Redovisnings- och värderingsprinciper

Från och med räkenskapsår 2017 upprättas årsredovisningen med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Tidigare tillämpades årsredovisningslagens och Bokföringsnämndens allmänna råd för ideella föreningar. Övergången har gjorts i enlighet med föreskrifterna i K3:s kapitel 35. Föreningen klassificeras som ett mindre företag och har utnyttjat mindre företags möjligheter att inte räkna om jämförelsetalen för 2016 enligt K3:s principer. Presenterade jämförelsetal överstämmer istället med de uppgifter som presenterades i föregående års årsredovisning.

Resultaträkningen

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i den ideella föreningen. Medlemsavgifter intäktsförs vid inbetalning och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Bidrag

Som bidrag räknas likvida medel som en förening erhåller från en bidragsgivare som är ett offentlig-rättsligt organ eller annan bidragsgivare. Ett bidrag intäktsredovisas i den period när bidraget utbetalats till förbundet. Intäktsredovisningen sker endast när det med hög grad av sannolikhet kan bedömas att bidraget inte kommer att återkrävas.

Nettoomsättning

Intäkt vid försäljning av varor och tjänster redovisas normalt vid försäljningstillfället.

Leasingavtal

Föreningens samtliga leasingavtal redovisas som operationella, d v s leasingavgiften (inklusive första förhöjd hyra) redovisas linjärt över leasingperioden.

Balansräkningen

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges.

Anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Kontorsmöbler	10%
Kontorsmaskiner	20%
Förbättringsutgift på annans fastighet	17%

Finansiella instrument

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Placeringar i värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas långsiktigt har redovisats till sina anskaffningsvärden. Varje balansdag görs bedömning om eventuellt nedskrivningsbehov.

Värdepappersportfölj

Förbundet har definierat två värdepappersportföljer en aktieportfölj och en ränteportfölj. Vid prövning av nedskrivningsbehov avräknas orealiserade förluster mot orealiserade vinster inom respektive portfölj.

Varulager

Varulagret har värderats till det lägsta av dess anskaffningsvärde och dess nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Med nettoförsäljningsvärde avses varornas beräknade försäljningspris minskat med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att inkurans i varulagret har beaktats.

Eget kapital

Eget kapital utgörs av ändamålsbestämda medel i form av kongressfond samt balanserat kapital. Kongressfonden utgörs av avsättningar för framtida kongress. När förbundet belastas med kostnader för kongressen redovisas dessa i resultaträkningen. Upplösning sker därefter av Kongressfonden med motsvarande belopp.

NOT 2

Verksamhetens intäkter

Förbundets intäkter fördelar sig enligt följande:	2017	2016
Medlemsavgifter	34 404	34 788
Senioren annons, prenumerationer och övriga intäkter	12 790	12 399
Bidrag	2 455	2 493
Övriga verksamhetsintäkter	2 766	2 107
Summa	52 415	51 787

Bidrag avser statsbidrag. Under 2017 utbetalade Socialstyrelsen bidrag till riksomfattande pensionärsorganisationer med sammanlagt 8000 tkr. SPF Seniorens andel härav var 2 455 tkr motsvarande 9.22 per medlem. Bidraget beräknades på antalet medlemmar per 1 juli 2016.

NOT 3

Verksamhetskostnader

	2017	2016
Varuförsäljning	596	528
Senioren produktionskostnad	13 775	13 659
Gamla medlemsregister, bokföringsprogram föreningar m.m.	302	1 783
Medlemsregister, webb och support m.m.	5 693	6 871
Kostnader central och lokal uppbörd	1 752	
Konferenser och utbildningar	3 083	1 419
Lämnade bidrag	501	596
STIM-avgift	514	514
Summa	26 216	25 370

NOT 4

Övriga externa kostnader

	2017	2016
Lokal kostnader	2 591	2 970
Resekostnader	1 148	1 345
Reklam och PR	1 251	1 450
Kontorsmaterial och trycksaker	819	1 407
Tele- och portokostnader	778	797
Försäkring och risk	280	342
Data- och konsulttjänster	4 089	2 232
Övriga kostnader	788	1 419
Summa	11 744	11 962

NOT 5

Anställda och personalkostnader

	2017	2016
Medelantalet anställda		
Kvinnor	18	17
Män	6	6
Summa	24	23

Löner och andra ersättningar

Arvoden till styrelse och Generalsekreterare	1 709	1 678
Övriga arvoden	209	132
Övriga anställda	11 183	11 346
Summa	13 101	13 156

Sociala kostnader

Pensionskostnader för övriga anställda	1 812	1 840
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	3 863	3 907
Summa	5 675	5 747

Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader

18 776 18 903

Könsfördelning i styrelse

Andel kvinnor i styrelsen	54 %	50 %
Andel män i styrelsen	46 %	50 %

Under kongressperioden 2015-2017 fördelades årsarvoden till förtroendevalda enligt följande:

Förbundsordförande: fast arvode på fem prisbasbelopp, 1e och 2e vice ordförande: fast arvode på två prisbasbelopp. Sammanträdesarvode uppgår till 0,022 prisbasbelopp.

Under kongressperioden 2017-2020 fördelades årsarvoden till förtroendevalda enligt följande:

Förbundsordförande: fast arvode på åtta prisbasbelopp, 1e och 2e vice ordförande: fast arvode på två prisbasbelopp. Sammanträdesarvode uppgår till 0,3 prisbasbelopp.

NOT 6

Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	2017	2016
Räntor	0	96
Resultat vid avyttringar	1 888	1 403
Summa	1 888	1 499

NOT 7

Inventarier, verktyg och installationer

	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 718	1 718
Inköp	48	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 766	1 718
Ingående avskrivningar	-912	-727
Årets avskrivningar	-167	-185
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 079	-912
Utgående redovisat värde	687	806

NOT 8

Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärden	18 040	27 378
Inköp	34 907	34 309
Försäljningar	-31 786	-43 647
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	21 161	18 040
Utgående redovisat värde	21 161	18 040

NOT 9

Värdepappersinnehav

	Bokfört 2017-12-31	Marknadsvärde 2017-12-31
Långfristiga värdepappersinnehav		
Noterade aktier och aktiefonder	8 030	8 077
Noterade räntebärande värdepapper	13 131	13 330
Summa värdepappersinnehav	21 161	21 407

NOT 10

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2017-12-31	2016-12-31
Särskild löneskatt på pensioner	-696	-624
Upplupna löner	-14	
Semesterlöner inkl. sociala avgifter	-991	-1 011
Övriga upplupna kostnader	-666	-889
Förutbetalda intäkter	-617	-342
Summa	-2 984	-2 866

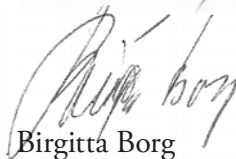
Stockholm den 21 mars 2018

Eva Eriksson
Ordförande

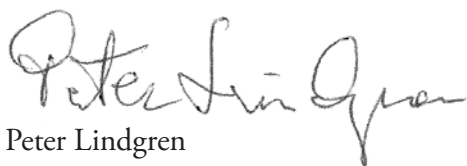
Rickard Olsson

Birgitta Borg

Ulf Grell

Peter Lindgren

Inga-Lott Thörnell

Mona Wilsson

Vår revisionsberättelse har lämnats
den 6 april 2018

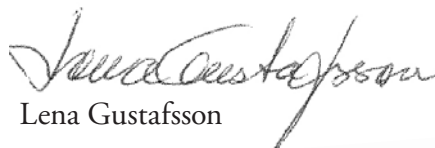

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor

PwC

Arne Johannesson
Revisor

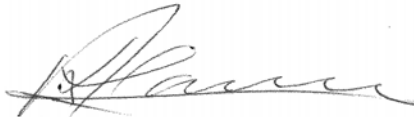
Lena Gustafsson

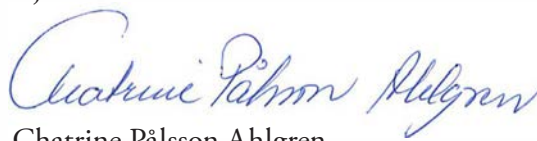
Anders Bergsten

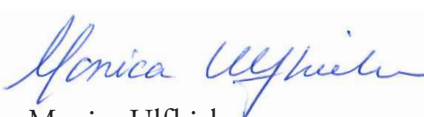
Lars Åke Carlsson

Kjell Hansson

Chatrine Pålsson Ahlgren

Monica Ulfhielm

Margareta Nyström
Revisor

64

Revisionsberättelse

Till kongressen i SPF Seniorerna, org.nr 888000-2830

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för SPF Seniorerna för år 2017.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt De förtroendevalda revisorernas ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så

är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera förbundet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dess utom:

- Identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter

kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera

uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för SPF Seniorerna för år 2017.

Vi tillstyrker att kongressen beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorernas ansvar. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

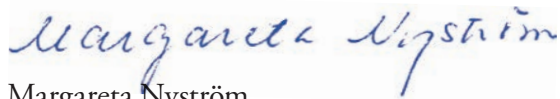
Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda

revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 6 april 2018

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor

Margareta Nyström
Revisor

Arne Johansson
revisor

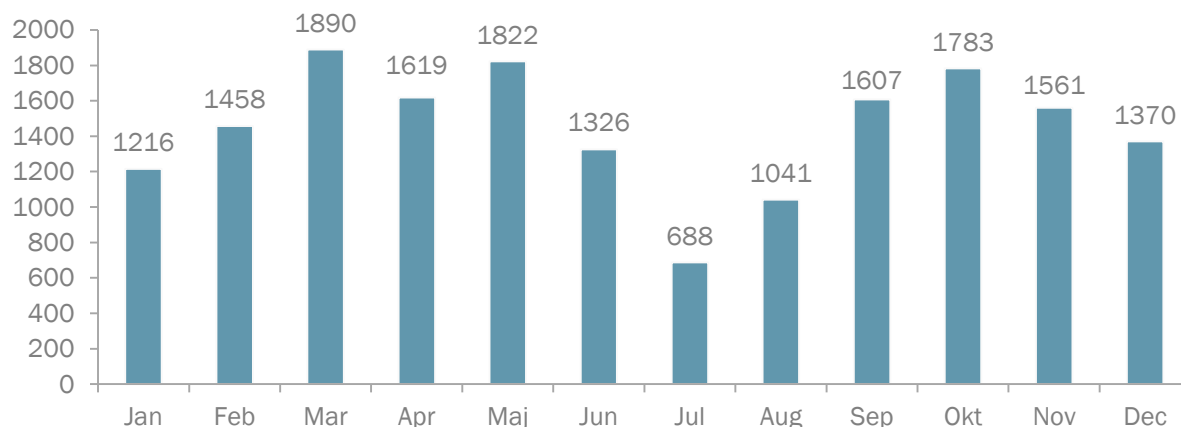

SPF Seniorerna Publicitetsrapport 2017

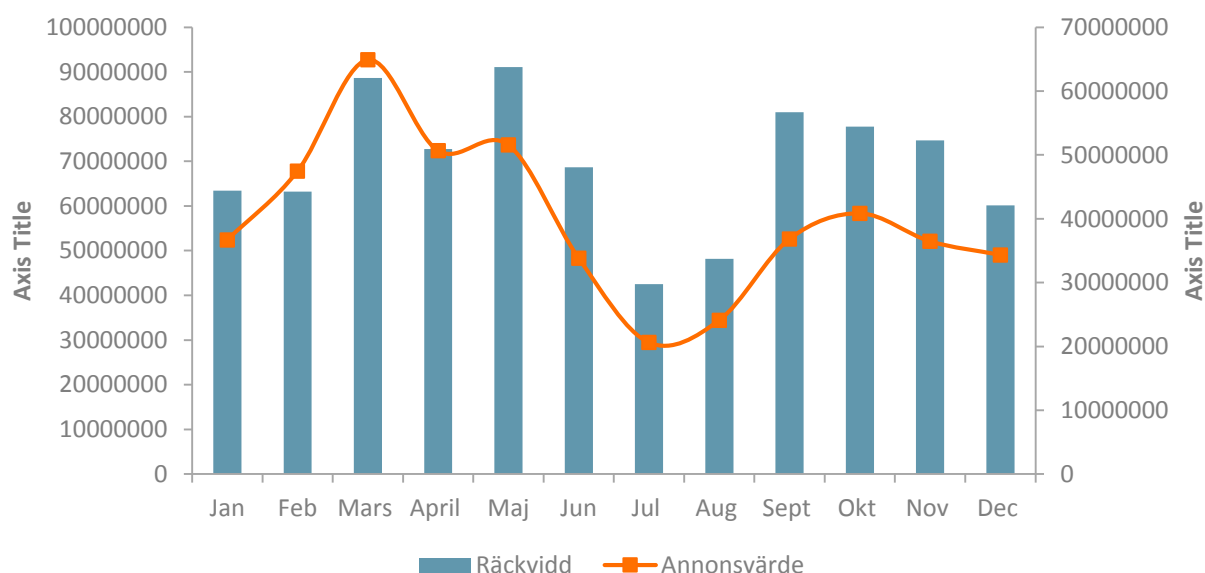
Denna statistikrapport återger den medieexponering som genererats kring SPF Seniorerna under perioden 1 januari – 31 december 2017. Rapporten baseras på artikelmateriel där SPF Seniorerna omnämns i Retrievers svenska källdatabas inom tryckta medier, webb och radio/TV.

ANTAL ARTIKLAR

Totalt publiceras 17 381 artiklar under analysperioden där SPF Seniorerna omnämns. Motsvarande antal föregående år var 17 176. Det högsta antalet noteras under mars månad. Under året publiceras i snitt 1 448 artiklar per månad.

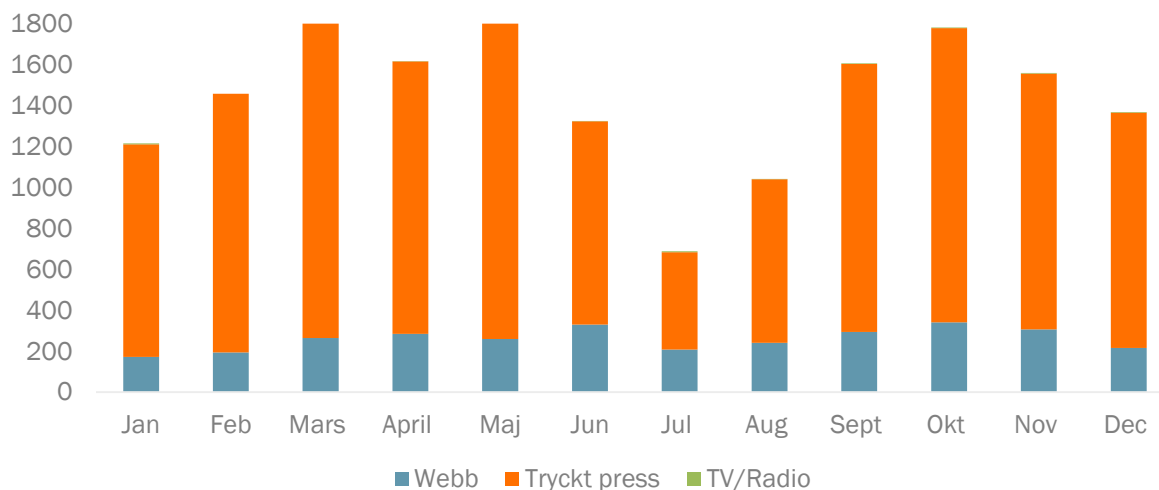
RÄCKVIDD OCH ANNONSVÄRDE

De blå staplarna visar räckviddstalen (potentiella lästillfällen), den orange linjen det uppskattade annonsvärdet under perioden. Totalt beräknas publiciteten ha exponerats för **832 miljoner potentiella läsare** och ha ett värde på **478 miljoner kronor**.

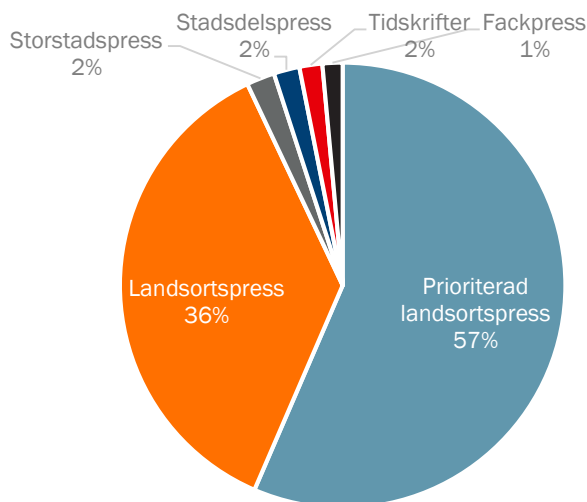

Artiklar fördelat per huvudmediekanal

Diagrammet visar fördelningen mellan olika huvudmediekanaler under året. Totalt sett står **tryckt press** för **82 procent** och **webb** för **18 procent** av artiklarna. Under perioden har SPF Seniorerna förekommit i **29 TV- och radioinslag**.

Källkategorier inom tryckt press

Diagrammen nedan visar antalet införanden per källkategorier inom tryckt press i den publicitet som rör SPF Seniorerna för hela perioden. Olika typer av landsortspress* står sammantaget för drygt 93 procent av SPF Seniorernas omnämmanden i tryckt press.

* Med *prioriterad landsortspress* avses större regionala dagstidningar. Stadsdelspress är lokaltidningar hemmahörande i en avgränsad del av en storstadsregion, exempelvis *Vi i Vasastan* och *Mitt i Täby*.

Tryck: Sib-tryck
Grafisk form och produktion: Eiserman Design
Foto: Tomas Södergren, Ola Nilsson, Louise Billgert

www.spfseniorerna.se

Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50

info@spfseniorerna.se

SPF
SENIORERNA